

# Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N<sup>o</sup> 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

## DE RAAD VAN STATE EN DE BESCHERMING VAN DE INDIVIDUELE RECHTEN (\*)

Het is de bedoeling in deze voordracht de wederzijdse bevoegdheden van de Hoven en Rechtbanken en van de Raad van State in verband met de bepalingen van artikel 9 van de wet van 23 December 1946, waarbij de Raad van State werd opgericht, nader trachten te bepalen. Ik zal dit pogen te doen voornamelijk aan de hand van de krachtens artikel 20, par. 1 van voormelde wet door het Hof van Verbreking gewezen arresten — het zijn er tot op heden vijf — en van de opmerkenswaardige conclusies van Procureur-Generaal Cornil, die deze vijf arresten voorafgaan.

Het eenvoudige feit, dat het Hof van Verbreking reeds zo spoedig na het in werking treden van de wet op de Raad van State heeft moeten beslissen over de bevoegdheid van deze Raad terzake van krachtens bedoeld artikel 9 vernietigde administratieve handelingen of beschikkingen, is voor vele juristen ongetwijfeld een verrassing geweest.

In 1949 schreef een op dit gebied gezaghebbend auteur, die talrijke bijdragen aan de wet van 23 December 1946 en aan de rechtspraak van de Raad van State gewijd heeft, letterlijk het volgende :

« La procédure de règlement de conflits et de compétence est une des plus singulières curiosités de la loi du 23 décembre 1946... »

« On ne voit vraiment point comment le Conseil d'Etat et le pouvoir judiciaire pourraient être en conflit sur les matières régies par les articles 8, 9 et 10. Les recours que ces articles instituent (... recours en annulation...) n'ont jamais été de la compétence des tribunaux dont ils sont exclus. »

« Il n'y a donc point matière à procédure de conflit en ces cas. »

En de conclusie van deze wellicht onvoorzichtige beschouwingen luidde aldus :

« L'article 20, par. 1<sup>er</sup> est donc dénué de sens. »

« ... La loi du 23 décembre 1946 confère, certes, à la

» Cour de Cassation, une compétence dont l'exercice » est organisé par un arrêté du Régent du 23 août » 1948, mais il advient que cette attribution de compétence ne peut, telle que l'organise le législateur, » sortir d'effets. On conviendra que cette aventure » législative et réglementaire est bien étrange. »

Het brandmerken van artikel 20 tot een onbruikbare bepaling was des te gewaagder, nu advocaat-generaal Hayoit de Termicourt in zijn bekende op 15 September 1939 uitgesproken mercuriale over meer dan 10 bladzijden deze tekst verdedigde en o.a. daarover zegde :

« ... le principe qui domine non seulement d'article 9, » al. 2 du projet du Sénat, (tekst die later werd a » geschapt) mais même, dans une partie de son champ » d'application, le premier alinéa de cet article (hui » dig artikel 9) est que l'intervention de la Section » d'Administration n'est légalement justifiée que dans » les cas où le demandeur ne peut obtenir des cours » et tribunaux le bénéfice de sa demande » (1).

Hoe kan dan de zienswijze van de onvoorzichtige commentator van de wet verklaard worden? Hij redeneert op vrij simplistische wijze als volgt :

Behoudens enkele uitzonderingen zijn de rechtbanken in principe niet bevoegd om administratieve handelingen te vernietigen. Hoogstens zouden zij bij toepassing van artikel 107 der Grondwet kunnen weigeren er rekening mede te houden. Door de Raad van State wordt daarentegen de bestreden beschikking vernietigd.

Hieruit wordt dan afgeleid dat, wanneer de Raad van State een administratieve beschikking vernietigt, daardoor niets gedaan wordt of kan gedaan worden, wat onder de bevoegdheid valt van de gewone rechtbanken.

Deze redenering is ongetwijfeld in zekere mate juist. Maar zij veronderstelt dan dat de bepaling van artikel 9 niet slechts schijnbaar, doch werkelijk een volledig algemene strekking heeft.

Doch zo integendeel voor zekere gevallen de Raad van State onbevoegd is, ondanks de op eerste zicht algemene strekking van artikel 9, dan vloeit daaruit

(\*) Voordracht gehouden op 17 October 1953, bij de opening van het academisch jaar van het Hoger Instituut voor Bestuurswetenschappen te Antwerpen.

ook logischerwijze voort, dat bevoegdheidsgeschillen kunnen ontstaan in verband met de toepassing door de Raad van State van bedoeld artikel 9.

Wat er ook van zij, wij staan voor een voldongen feit. Vijf arresten van het Hof van Verbreking hebben de bevoegdheid van de Raad van State in verband met artikel 9 in beperkende zin nader bepaald.

Om verkeerde interpretaties over de juiste betekenis van deze beslissingen te voorkomen, lijkt het mij noodzakelijk vooraf de geschillen, die het voorwerp vormden van deze arresten, bondig samen te vatten.

De eerste twee arresten werden de 11 Januari 1952 gewezen en betreffen de zaken N. M. B. S. tegen Vandereyken en N. M. B. S. tegen Knarren (2).

Bij het uitbreken van de oorlog in 1940 was Vandereyken bediende van de N. M. B. S. in het station te Herbestal. Nadat deze gemeente door de bezetter beschouwd werd als horende bij Duitsland, werd hij in niet geannexeerd gebied, nl. in het station te Dolhain, te werk gesteld.

In 1941 werd hij ziek en keerde hij terug naar Welkenraedt, dat tot de geannexeerde gebieden behoorde. Op het tijdstip, dat hij genezen was mocht hij niet meer terugkeren naar zijn werk te Dolhain; zo bleef hij zonder wedde van zijn dienst verwijderd tot de bevrijding kwam.

Het geschil betrof de uitbetaling van zijn wedde voor de periode lopende vanaf zijn genezing tot op het ogenblik dat hij zijn werk in het station te Herbestal in 1944 had hernomen.

De N. M. B. S. weigerde enige wedde uit te betalen. Vandereyken stelde een voorziening in bij de Raad van State; hij vorderde de toepassing van het Regentsbesluit van 24 Juni 1949, waarbij een vorig besluit van 27 April 1945 gewijzigd werd. Deze besluiten van de Regent hadden voorzieningen getroffen in verband met de uitbetaling van wedden aan de beampten van de Staat en van de publiekrechtelijke of daarmede gelijkgestelde instellingen, die wegens gewettigde redenen uit oorzaak van de oorlog hun werk niet hadden kunnen voortzetten.

De zaak Knarren is gelijkaardig.

De arresten van 27 November 1952 inzake Versteete tegen Minister van Financiën en inzake N. M. B. S. tegen Vrindts betreffen de volgende gevallen (3):

De heer Versteete, gepensionneerd onderwijzer, bezittend een burgerlijk recht op zijn pensioen — werd de 13 Februari 1946 door de Krijgsraad te Kortrijk veroordeeld wegens inbreuk op de uitwendige veiligheid van de Staat en vervallen verklaard van de in artikel 123 sexies van het Wetboek van Strafrecht vermelde rechten. Bij vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg dd. 7 April 1949 werd de vervallenverklaring van rechten gedeeltelijk opgeheven. Naar aanleiding van dit vonnis verzocht zijn raadsman de Minister van Financiën de schorsing van de betaling van zijn pensioen te willen intrekken; de 10 September 1949 antwoordt de Minister, dat de schorsing van betaling voorlopig behouden blijft, zo lang een ter studie zijnd wetsontwerp de gehele aangelegenheid niet definitief geregeld heeft.

Op 14 October 1949 wordt door de onderwijzer bij de Raad van State een beroep ingesteld, strekkende tot nietigverklaring van het antwoord van de Minister aan zijn raadsman en hierop gegrond, dat het ministeriële antwoord zijn burgerlijk recht op pensioen geschonden had onder het voorwendsel van een ter studie zijnd wetsontwerp.

Wat nu het derde geval betreft, Vrindts had recht op een haardtoelage die volgens de bestaande regle-

menten bij de N. M. B. S. schommelt al naargelang de plaats, waar de agent gewoonlijk zijn werk verricht of waar hij werkelijk verblijft. Deze vergoeding is in het salaris begrepen, waarop de agent aanspraak kan maken wegens zijn voor de N. M. B. S. verrichte prestaties.

Nadat aanvankelijk voor de berekening van de vergoeding Heverlee was aangewezen en op deze grondslag de toelage reeds was uitbetaald, berichtte hem de N. M. B. S. dat niet Heverlee maar de minder voordelige gemeente Oud-Heverlee in aanmerking moest worden genomen, zodat de heer Vrindts voortaan alleen recht zou hebben op de voor Oud-Heverlee voorziene haardtoelage. Tevens werd medegedeeld, dat de reeds te veel uitgekeerde sommen vanaf een bepaalde datum zouden worden teruggevorderd. De heer Vrindts vroeg de vernietiging van deze beslissing.

Het laatst gepubliceerde arrest is dit van 8 Januari 1953 inzake Caisse Hypothécaire Anversoise tegen Minister van Financiën en betreft een op het eerste zich zeer ingewikkeld geval (4).

De Caisse Hypothécaire Anversoise had ontheffing van bepaalde belastingen bekomen. Het aldus vrijgekomen bedrag werd door de ontvanger op andere belastingen aangerekend, die volgens de belastingplichtige niet opeisbaar waren. De Caisse Hypothécaire Anversoise vroeg de nietigverklaring van deze zgn. beschikking van de ontvanger.

De Raad van State verklaarde zich onbevoegd omdat de belastingplichtige nog over andere rechtsmiddelen beschikte en nl. over een voorziening bij de directeur der belastingen en bij het Hof van Beroep. De Caisse Hypothécaire Anversoise stelde cassatie in tegen dit arrest van de Raad van State. Het Hof van Verbreking bevestigde de onbevoegdheid van de Raad van State, doch op andere motieven dan de klaarblijkelijk onjuiste van de Raad van State. Het Hof van Verbreking constateert, dat de Caisse Hypothécaire beschikte over een rechtsmiddel voor de gewone rechtbank tot teruggave van de onverschuldigd betaalde belastingen overeenkomstig de artikelen 1235 en 1376 van het B. W. In de procedure, die door de belastingplichtige overigens inmiddels reeds aanhangig was gemaakt, moest de rechtbank onderzoeken of de wettelijke vereisten van schuldvergelijking tussen de ontlaste belasting en de andere, volgens het beheer wel opeisbare, en volgens de Caisse Hypothécaire Anversoise niet opeisbare heffing, al dan niet aanwezig waren. Mocht de heffing niet opeisbaar zijn, dan moest de rechtbank de door de ontvanger ingeroepen compensatie als niet verwezenlijkt beschouwen, zodat van de aanrekening van de ontvanger niets zou overblijven.

De belanghebbende vennootschap beschikte dus over een rechtsmiddel voor de gewone rechtbanken. Haar vordering had een burgerlijk recht tot voorwerp en derhalve was krachtens artikel 92 van de Grondwet de Raad van State onbevoegd. Het Hof van Verbreking beslist, dat de omstandigheid dat de wet een rechtstreeks middel heeft opgesteld, onder scheiden van dat tot nietigverklaring wegens machtsoverschrijding en van aard te leiden tot een gelijkwaardig resultaat, de bevoegdheid van de Raad van State tot nietigverklaring uitsluit.

Ter zake beschikte de Caisse Hypothécaire Anversoise over een burgerlijke vordering, die haar in staat stelde tegen de beslissing van het bestuur op te komen voor het geval deze beslissing een machtsoverschrijding opleverde. De burgerlijke rechtbank is dus uitsluitend bevoegd om over dit burgerlijk recht te beslissen.

Er bestond misschien een eenvoudiger middel om de onbevoegdheid van de Raad van State vast te stellen. Vermits het ten slotte ging om *wettelijke* compensatie, die al dan niet plaats grijpt al naar gelang de *wettelijke* voorwaarden aanwezig zijn of niet, ongeacht de beslissing van het Bestuur, bestond er eigenlijk geen beslissing, geen administratieve beschikking, doch enkel een overbodige mededeling dat wettelijke compensatie had plaats gegrepen, zonder enige tussenkomst van het Bestuur.

Een eerste vaststelling zal U voorzeker getroffen hebben. In de vijf door ons opperste Gerechtshof gewezen arresten gaat het telkens niet om een reglementaire, algemene beschikking, doch om louter individuele beschikkingen of om beschikkingen van louter individuele aard.

De heren Vandereyken en Knarren beweerden dat de N.M.B.S. hun achterstallige wedden verschuldigd bleef voor het tijdperk, tijdens hetwelk zij naar hun bewering hun werk wegens oorlogsomstandigheden niet hadden kunnen verrichten.

De heer Verstrele hield staande, dat het Ministerie van Financiën de uitbetaling van zijn pensioen van onderwijzer niet meer mocht schorsen.

De heer Vrindts was de mening toegedaan, dat de N.M.B.S. hem een hogere haardoelage verschuldigd was.

De Caisse Hypothécaire Anversoise verdedigde het stelsel, dat ontlaste belastingen haar effectief moesten terugbetaald worden, omdat de door de Staat erkende schuld niet door een wettelijke compensatie was uitgedoofd.

De zogenaamde bestuurlijke beschikkingen, die op eerste zicht in elk dezer vijf gevallen de uitbetaling van de gevorderde bedragen verhinderden, betroffen uitsluitend, buiten elke mogelijke betwisting, de betrokkenen alléén. Het ging in elk dezer gevallen om de verkeerde of de juiste toepassing door het Bestuur van een wettelijke of reglementaire regeling op een individueel concreet geval. De beslissing, zo van een beslissing mag gesproken worden, betrof uitsluitend deze individuele toepassing.

Een tweede kenmerk van de besproken gevallen is ongetwijfeld, dat elk der vijf verzoekers tot nietigverklaring beschikte over een rechtsmiddel vóór de gewone rechtbanken tot betaling van de hun beweerdelijk verschuldigde bedragen. Waar het nu gaat om betaling van een som geld, en die alléén verhinderd wordt door de weigering van het Bestuur, blijft er in geval van veroordeling door de gewone rechtbanken van de weigering van het Bestuur niets meer over.

Er mag dus gerust gezegd worden, dat op zijn minst een gelijkwaardig resultaat wordt bereikt door het instellen van de vordering vóór de gewone rechtbank.

In elk der vijf besproken gevallen beweert de eiser niet, dat iets moet veranderd worden of iets veranderd is geweest aan een reglementaire, algemene toestand. Hij beweert alléén dat, door betaling te weigeren het bestuur de algemene reglementaire bepalingen, waarvan de vernietiging niet wordt nagestreefd, verkeerd interpreteert of verkeerd toepast.

Een derde kenmerk van deze vijf gevallen is, dat het in elk dezer gevallen ging om een burgerlijk recht, burgerlijk recht op betaling van wedde, burgerlijk recht op betaling van pensioen, burgerlijk recht op terugvordering van ten onrechte betaalde belastingen.

Een eerste gevolgtrekking kan uit deze drievoudige vaststelling afgeleid worden. Hoe ook artikel 9 van de wet op de Raad van State moge verklaard worden, is één ding zeker. De rechten, de bescherming van de enkeling tegenover het Bestuur worden in generlei

mate bevorderd door het instellen van een parallelle voorziening bij de Raad van State. Practisch gezien heeft de betrokkene er niet het minste belang bij, dat de Raad van State gelijktijdig of voorafgaand zou beslissen dat het Bestuur ongelijk had de gevraagde betaling te weigeren, vermits, wanneer de rechtbank tot betaling veroordeelt, van deze weigering niets meer overblijft. Waar nu deze beslissing, al moge zij gesteund zijn op een verkeerde interpretatie van reglementaire bepalingen, uitsluitend een individuele toepassing betreft op een concreet individueel geval, kan deze beslissing geen enkele invloed meer hebben op dit geval of op een ander toekomstig geval, eenmaal er tot betaling van hetgeen juist het Bestuur weigerde te betalen veroordeeld werd.

Er werd te recht opgemerkt dat de mogelijkheid twee gelijktijdige of achtereenvolgende voorzieningen in te leiden en voor de Raad van State en voor de gewone rechtbanken alléén maar aanleiding kan geven tot nutteloze verwickelingen, tegenstrijdigheden, kosten en tijdverlies. Deze pragmatische beschouwing heeft nog meer waarde nu een vordering vóór de gewone rechtbanken alléén maar aanleiding kan geven Verwickelingen zouden inderdaad onvermijdelijk zijn. Procureur-Generaal Cornil wijst in dit verband in zijn besluiten, die de arresten van 11 Januari 1951 voorafgaan, op het volgende :

« Où irions-nous si le Conseil d'Etat adoptait la » théorie que je lui prête? Pour annuler pour excès » de pouvoir une décision par laquelle une autorité » administrative aurait refusé de se soumettre à une » obligation civile, de la compétence des tribunaux, » il devrait nécessairement se prononcer sur cette » obligation civile;

» le demandeur devant le Conseil d'Etat connaîtrait » des moments d'euphorie lorsqu'il apprendrait la » teneur de l'arrêt d'annulation;

» cette ephorie serait de courte durée, car la décision » d'annulation n'aurait d'autre effet que de le replacer » dans la situation dans laquelle il se trouvait avant » que l'autorité administrative lui eût opposé un refus, » or pour obtenir satisfaction pour obtenir que l'auto- » rité administrative exécute l'obligation, il lui fau- » drait assigner l'autorité administrative devant les » tribunaux de l'ordre judiciaire, exactement comme » il aurait dû le faire s'il n'avait pas saisi le Conseil » d'Etat et si celui-ci n'avait pas ordonné l'annulation. » Quels seraient ensuite ses sentiments à l'égard de » de l'organisation de nos institutions si les tribunaux » lui répondaient en rejetant sa demande? Ce n'est » point à cette anarchie que le législateur a voulu » aboutir lorsqu'il a institué le Conseil d'Etat » (5).

En in zijn besluiten vóór het arrest van 27 November 1952 in zake Verstele ontwikkelt de Procureur-Generaal deze beschouwingen op nog treffender wijze :

« Que se produirait-il, en effet, une fois l'arrêt » d'annulation rendu par le Conseil d'Etat? — car il » n'est certes pas audacieux de penser que le citoyen » qui aurait obtenu satisfaction devant le Conseil » d'Etat ne se bornerait pas, en général, à savourer » la joie du triomphe et chercherait à lui donner une » suite plus utile. La conséquence logique de l'arrêt » d'annulation, c'est une assignation notifiée à l'admi- » nistration aux fins de comparaître devant la juri- » diction pour s'entendre condamner à l'exécution de » son obligation civile. En l'espèce, à quoi conduirait » l'action introduite par l'instituteur devant le tribu- » nal de Courtrai si vous ne cassiez pas l'arrêt du » Conseil d'Etat.

» De deux choses, l'une. Ou bien le tribunal civil » se considérerait comme lié par l'arrêt du Conseil

» d'Etat. — et la violation de l'article 92 de la Constitution deviendrait plus flagrante encore puisque le tribunal reconnaîtrait expressément qu'une contestation ayant pour objet un droit civil a été jugée définitivement par une juridiction administrative étrangère aux tribunaux de l'ordre judiciaire.

» Ou bien le tribunal civil ne se considérerait pas comme lié par l'arrêt du Conseil d'Etat — et cet arrêt prendrait l'allure d'une vaine affirmation, dont la solennité ne dissimulerait guère la dérisoire impuissance. Pourrait alors surgir cette contradiction entre l'arrêt du Conseil d'Etat et le jugement du tribunal, à l'éventualité de laquelle je faisais allusion dans mes conclusions du 11 janvier et qui laisserait le malheureux justiciable plus dépité qu'admiratif devant l'ésotérisme des institutions que la Belgique s'est données pour assurer le cours normal de la vie de ses citoyens » (6).

Zo komen wij langs een omweg terug naar de kern van het vragstuk. Tegen de uiteenzetting van Procureur-Generaal Cornil zou men inderdaad geneigd kunnen zijn op te werpen, dat, zo de Raad van State bevoegd ware om de beschikking van weigering te vernietigen, het arrest van vernietiging van de Raad van State gezag zou hebben erga omnes, of althans, vermits het gaat om individuele beschikkingen, de rechtbanken zou binden, daar de beschikking niet meer zou bestaan, en de rechtbanken geen gelegenheid meer zouden hebben de niet meer bestaande beschikking te toetsen aan artikel 107 van de Grondwet. De veroordeling door de rechtbank zou dus een automatisch gevolg zijn van het « gezag van gewijsde » van het arrest van vernietiging van de Raad van State.

Maar uit deze op eerste zicht logische gevolgtrekking blijkt juist, dat, wat door de Raad van State in dergelijke gevallen zou vernietigd worden, geen eigenlijke bestuurlijke beschikking, geen eigenlijke bestuurlijke handeling uitmaakt, die voor vernietiging vatbaar is. Wanneer de Raad van State bevoegd is om een echte bestuurlijke beschikking te vernietigen en deze vernietigt, moet noodzakelijkerwijze deze vernietiging een automatische terugslag hebben op de uitspraak van de gewone rechter. Zo b.v. de Raad van State het ontslag van een ambtenaar vernietigt, zal de rechtbank niet meer kunnen beslissen dat deze ambtenaar geldig ontslagen werd en geen recht meer heeft op zijn wedde.

Dit betekent niet, dat de rechtbank, zelfs indien het ontslag niet vernietigd wordt door het arrest van de Raad van State, niet eventueel zou mogen weigeren rekening te houden met het ontslag.

Maar wanneer het ontslag door een arrest van de Raad vernietigd is en derhalve niet meer bestaat, kan de rechtbank niet anders dan het niet-bestaan daarvan aanvaarden.

En toch is de opwerping tegen de redenering van Procureur-Generaal Cornil waardeloos. Waarom? Omdat in de door het Hof van Verbreking behandelde gevallen geen eigenlijke bestuurlijke beschikking, geen eigenlijke bestuurlijke handeling aanwezig is. Advocaat-Generaal Hayoit de Termicourt in de reeds aangehaalde mercuriale van 1939, waarvan elk woord aandacht verdient, verklaarde: (7)

« Les actes ainsi qualifiés sont ceux qui réunissent ces trois conditions. »

De eerste voorwaarde is :

« pouvoir produire des effets juridiques... »

En hij voegde er aan toe :

« La première condition se rattache à la notion de l'intérêt du recours. »

Welnu, in de besproken gevallen ging het niet om

handelingen, die enig juridisch gevolg konden hebben. Wanneer de N. M. B. S. weigert achterstallige wedde te betalen en zelfs beslist deze wedde niet te betalen, verandert deze weigering, deze beslissing niet aan de toestand in rechte. Wanneer en in de mate dat het Bestuur gebonden is door wettelijke of reglementaire bepalingen, het Bestuur weigert deze bepalingen in een individueel geval toe te passen omdat het Bestuur de reglementaire bepalingen verkeerd begrijpt of van oordeel is dat de feitelijke voorwaarden tot de toepassing derhalve niet aanwezig zijn, verandert deze weigering in rechte niets aan de betekenis der aldus geïnterpreteerde bepaling, noch aan de feitelijke gegevens der zaak.

Ten slotte komt dan nog de zozegde beschikking van het Bestuur neer op de uitdrukking van een mening over de betekenis van een reglement, over de toepasselijkheid van een reglement, over het bestaan van een burgerlijk recht in hoofde van de eiser. Maar uit de aard der zaak kan de « beschikking » van het Bestuur aan dit recht niets veranderen. Het bestaat of het bestaat niet. De individuele beschikking, waar het Bestuur althans geen discretionair appreciatie-recht bezit, is niet bij machte om het recht van de betrokkenen te ontzenuwen. De zozegde bestuurlijke handeling of beschikking is dus geen eigenlijke handeling of beschikking met juridische gevolgen, doch niets meer dan de uitdrukking van een loutere pretentie of opvatting van het Bestuur.

Het is dan ook ondenkbaar, dat de vernietiging van de uitdrukking ener dergelijke pretentie, enig gezag zou kunnen hebben ten opzichte van de gewone rechter. Niet meer noch minder dan de pretentie of opinie zelf.

Na de vernietiging door de Raad van State van de zozegde beschikking van weigering zou de eiser zich in dezelfde toestand bevinden waarin hij zich bevond vóór de zozegde beschikking; vóór een loutere feitelijke handeling.

Meteen is dan gezegd dat de opwerping tegen de zienswijze van Procureur-Generaal Cornil steunt op een louter verzonnen moeilijkheid.

De uitdrukking van een opinie of van een pretentie, zonder enig mogelijk rechtsgevolg, is niet vatbaar voor vernietiging, omdat deze uitdrukking geen eigenlijke administratieve beschikking uitmaakt.

Mijns inziens ligt hier de echte en enige verantwoordelijke grondslag van de door de vijf arresten van het Hof van Verbreking gehuldigde rechtspraak, zelfs indien zekere beweegredenen van de arresten of van de besluiten van Procureur-Generaal Cornil mochten steunen op andere en betwistbare gronden.

Een noot van Prof. P. De Visscher onder de twee eerste arresten van het Hof van Verbreking dd. 11 Januari 1952 (8) was aanleiding tot een zeer duidelijke stellingneming vanwege Procureur-Generaal Cornil in zijn besluiten vóór het arrest dd. 27 November 1952 in zake Versteede. In deze noot schreef Prof. De Visscher :

« Poursuivant son raisonnement, le Procureur Général Cornil s'est demandé si le Conseil d'Etat pouvait qualifier de « décisions » l'acte par lequel l'Administration avisé un requérant qu'elle n'entend pas satisfaire à une obligation civile. Ne faut-il pas voir dans cet acte une simple prétention puisque l'Administration n'a pas compétence pour décider si elle se conformera ou non à ses obligations civiles? Nous ne suivrons pas l'éminent procureur général dans ce raisonnement qui nous engage dans un cercle vicieux. Pour qu'il y ait « décision » faut-il donc nécessaire-

» ment qu'il y ait compétence dans le chef de celui qui » est l'auteur de cette décision?

» Evidemment non. Pousser la logique formelle à ce » point reviendrait à nier la raison d'être du conten- » tieux de l'annulation qui tend précisément à per- » mettre l'annulation des décisions prises en excès de » pouvoir. Pour qu'il y ait décision, il suffit que l'acte » entrepris soit susceptible de produire des effets » administratifs.

» Or, comme l'Administration dispose du privilège » du préalable, il en résulte que les actes pris sans » pouvoir peuvent parfaitement entraîner des effets » administratifs auxquels la loi du 23 décembre a » précisément entendu mettre obstacle par la création » du contentieux de l'annulation.»

De reactie bleef niet lang uit.

In de kordate en levendige stijl van de Procureur-Generaal repliceerde deze als volgt, blijkens de Franse vertaling, die zeer vermoedelijk de opvatting van de eminente magistraat minstens zo goed weergeeft als de nog niet verschenen oorspronkelijke Nederlandse tekst van zijn besluiten: (9)

« Je persiste à penser que, chaque fois qu'une auto- » rité administrative refuse d'exécuter une obligation » civile dont elle est débitrice envers un citoyen, il » n'y a pas là acte ou décision d'une autorité admini- » strative, au sens de ces termes dans l'article 9 de » la loi du 23 décembre 1946;

» On a inféré de la façon dont j'ai exprimé cette » idée, au cours de mes conclusions du 11 janvier, que » je me serais lancé, dans un cercle vicieux. On m'a » reproché de m'être fondé pour dénier au refus de » l'Administration d'exécuter une obligation civile le » caractère d'acte administratif susceptible d'annula- » tion par le Conseil d'Etat, sur ce que l'administra- » tion n'a point pouvoir de décider quant aux obliga- » tions civiles dont elle est débitrice et on m'a fait » observer que je devrais dès lors refuser à tout acte » administratif entaché d'excès de pouvoir le caractère » d'acte administratif susceptible d'annulation par le » Conseil d'Etat.

» On a dû mal me lire. La déclaration par laquelle » l'administration refuse d'exécuter une obligation » civile n'est pas l'acte ou la décision d'une autorité » administrative parce que cette déclaration de refus » est étrangère au domaine dans lequel les actes ou » les décisions des autorités administratives sont capa- » bles de produire des effets juridiques. Elle n'est pas » une décision de l'autorité administrative, non point » parce que l'administration ne peut pas décider, mais » parce que l'administration ne décide rien, puisqu'elle » serait impuissante à déduire de sa prétendue déci- » sion, aucun élément dont il lui serait possible de » tirer avantage, aucun élément qu'il lui serait pos- » sible d'opposer au créancier. Juridiquement le refus » de l'administration d'exécuter une obligation pesant » sur elle, c'est le néant. La loi n'a pas institué le » Conseil d'Etat pour qu'il consacre son activité à » annuler le néant. Il a mieux à faire que cela. Je » conclus à la cassation.»

In het meningsverschil tussen Procureur-Generaal Cornil en Prof. De Visscher vindt men een weerklank van de uiteenlopende opvattingen over de Franse theorie van de niet bestaande administratieve handelingen.

Bij een analogische toepassing van deze theorie zou in het kader van de Belgische grondwettelijke structuur kunnen gesteld worden, dat, wanneer een bestuur ten opzichte van een individu oordeelt geen burgerlijke verplichting te hebben, een dergelijke beslissing klaarblijkelijk als niet bestaande moet worden beschouwd. Een dergelijke beslissing is een loutere feitelijkheid

en deze heeft niet meer waarde dan de beslissing van een particulier om zijn schulden niet te betalen, zoals Procureur-Generaal Cornil in zijn eerste besluiten deed opmerken.

Wanneer men deze grondslag aanvaardt, stemt de nieuwe rechtspraak ook volledig overeen met de in de mercuriale van advocaat-generaal Hayoit de Termcourt verdedigde opvatting. Juist omdat dergelijke beslissingen onbestaande beschikkingen zijn, kunnen zij uiteraard in rechte niet grievend zijn. In die zin is, zoals in voormelde mercuriale werd opgemerkt, de voorwaarde dat de handeling rechtsgevolg zou kunnen hebben verbonden aan het begrip van het belang bij de vordering.

Wanneer een bestuur weigert een burgerlijk recht te erkennen, komt de beslissing van het bestuur neer op een verklaring, dat het de mening is toegedaan dat de betrokkene particulier geen burgerlijk recht bezit. Uiteraard verandert deze verklaring niets aan de kwestie of al dan niet de betrokkene het door hem ingeroepen burgerlijk recht bezit. Overeenkomstig artikel 92 van de Grondwet zijn de gewone rechtbanken uitsluitend bevoegd om het bestaan van dit betwist burgerlijk recht te erkennen.

Deze interpretatie van de besproken rechtspraak vindt steun en in artikel 9 van de wet van 23 December 1946 — de bestreden beslissingen zijn immers geen beschikkingen in de zin van dit artikel 9 — en in artikel 11 van dezelfde wet, vermits de betrokkene niet kan doen blijken van een belang bij de vernietiging van een niet bestaande beschikking.

De in de noot van Prof. De Visscher bestreden redenering van Procureur-Generaal Cornil mag dus geenszins als een overbodige beschouwing worden opgevat, zoals Prof. De Visscher het wil doen geloven. Het is juist deze redenering die van betekenis is — en zij is het alléén — voor de verklaring en de motivering, zowel van de conclusies van Procureur-Generaal Cornil als van de rechtspraak van het Hof van Verbreking.

Buiten het niet te onderschatten voordeel, dat deze argumentatie verenigbaar is met de tekst van artikel 9 van de wet, kan, ondanks zekere uitlatingen van Procureur-Generaal Cornil, aan de hand van deze argumentatie doctrinaal staande gehouden worden dat in tegenstrijd met de residuaire bevoegdheid van artikel 7, par. 1, der wet op de Raad van State, de bij artikel 9 voorziene bevoegdheid eigenlijk geen residuaire karakter heeft. Zo de bevoegdheid van de Raad van State uitgesloten wordt, omdat de weigering van het bestuur een burgerlijk recht te erkennen, geen eigenlijke bestuurlijke handeling uitmaakt, wordt het volkomen overbodig beroep te doen op het beweerd residuaire karakter van de bevoegdheid van de Raad van State, residuaire karakter dat voor wat artikel 9 betreft zeer betwistbaar is.

Procureur-Generaal Cornil aanvaardt trouwens, dat de omstandigheid dat de vernietiging van een bestuurlijke handeling onrechtstreeks een terugslag heeft op burgerlijke rechten, de bevoegdheid van de Raad van State niet uitsluit. Indien de benoeming van een ambtenaar door de Raad van State wordt vernietigd, zal het burgerlijk recht van de ambtenaar op zijn wedde door het arrest gewijzigd worden. De gewone rechter zal dus gebonden zijn door deze vernietiging van benoeming.

Indien met Procureur-Generaal Cornil moet aanvaard worden, dat een bestuurlijke beschikking het karakter van vernietigbare beschikking niet verliest omdat de vernietiging een terugslag heeft op burgerlijke rechten, volstaat het trouwens verkeerd stelsel van het residuaire karakter van de bij artikel 9 voorziene bevoegdheid niet om te verklaren, dat de Raad

van State onbevoegd is om de weigering van het bestuur een burgerlijk recht te erkennen te vernietigen.

De kernachtige argumentatie van Procureur Generaal Cornil, volgens welke dergelijke weigering van het bestuur geen eigenlijke bestuurlijke handeling uitmaakt, biedt ten slotte ook het voordeel de in het Belgisch recht zeer dubbelzinnige en nog meer betwistbare theorie van de parallele rechtsmiddelen uit te schakelen, ofschoon, naar onze bescheiden mening, sommige overbodige beschouwingen van Procureur Generaal Cornil de indruk wekken dat hij ook op deze theorie beroep heeft gedaan.

Voor de exceptie van de parallele rechtsmiddelen zijn minstens twee voorwaarden gesteld, enerzijds dat twee voorzieningen principieel mogelijk zijn en anderzijds dat door het rechtsmiddel dat openstaat vóór een andere rechtsmacht dan de Raad van State, een gelijkwaardig resultaat wordt bereikt.

In ons rechtssysteem is de exceptie van de parallele rechtsmiddelen uitgesloten, omdat in onze opvatting, wanneer een rechtsmacht *bevoegd* is, de vordering noodzakelijkerwijze onder dit opzicht *ontvankelijk* is, zonder dat de exceptie van gelijklopende rechtsmiddelen bij machte is de vordering *niet ontvankelijk* te doen verklaren.

Zo in de besproken gevallen de Raad van State onbevoegd is om de bestreden beschikkingen te vernietigen, dan is dit niet omdat door een vordering vóór de gewone rechtbanken een gelijkwaardig resultaat kan bereikt worden, maar omdat de bestreden beschikkingen geen eigenlijke bestuurlijke handelingen uitmaken. De beschouwing, dat door de vordering vóór de gewone rechter een gelijkwaardig resultaat kan bereikt worden is *op zich zelf* niet van aard de onbevoegdheid van de Raad van State uit te sluiten. Deze overbodige beschouwing stelt van zelfsprekend in het licht, dat bij onbevoegdheid van de Raad van State, wanneer door een vordering vóór de gewone rechter een gelijkwaardig resultaat wordt bereikt, de rechten van de enkeling niet onbeschermd blijven.

Het is ten eerste te betwijfelen of de geschiedenis van de totstandkoming der wet de conclusie wettigt, dat een exceptie van parallele rechtsmiddelen de bevoegdheid van de Raad van State zou ontzenuwen, wanneer een vordering vóór de gewone rechtbank tot een gelijkwaardig resultaat zou leiden. Het beroep op dit argument is echter nutteloos, zo aanvaard wordt dat dergelijke beslissingen van weigering om een burgerlijk recht te erkennen geen eigenlijke bestuurs-handelingen uitmaken, derwijze dat de Raad van State in dergelijke gevallen eenvoudig onbevoegd is, ongeacht de vraag of een gelijklopende voorziening met gelijkwaardig resultaat open staat of niet. Art. 92 van de Grondwet op zich zelf zou onvoldoende kunnen zijn om in het kader van de bestaande wet de bevoegdheid van de Raad van State uit te sluiten in gevallen waar de gewone rechtbanken niet bevoegd zijn of niet bij machte zijn om een bestuurlijke beschikking te hervormen of te niet te doen, indien niet zou worden aanvaard dat de bestreden beschikking geen eigenlijke bestuurlijke beschikking is.

In onze poging om de juiste strekking van de nieuwe rechtspraak toe te lichten hebben wij bijna uitsluitend aandacht besteed aan de conclusies van Procureur Generaal Cornil.

Het past nog even na te gaan of de arresten verenigbaar zijn met onze uiteenzetting.

Uit de arresten kan met zekerheid alléén maar afgeleid worden, dat de voorzieningen in verbreking werden ingewilligd of afgewezen om reden dat de beroepen tot nietigverklaring een burgerlijk recht tot voorwerp hadden.

In de twee arresten van 11 Januari 1952 werd, trouwens overeenkomstig de besluiten van de Procureur Generaal, de verbreking slechts uitgesproken, omdat uit de motivering of liever tengevolge van het volledig gebrek aan motivering der arresten van de Raad van State niet kon uitgemaakt worden waarom de Raad van State zich bevoegd had verklaard. In deze arresten heeft het Hof van Verbreking nog niet formeel stelling genomen, alhoewel zijn zienswijze gemakkelijk uit de arresten kan afgeleid worden.

Het arrest Versteete drukt zich uit als volgt :

« dat verweerder klaarblijkelijk, door het indienen van zijn voorziening, aan de beweerde schending van zijn burgerlijk recht op de betaling van zijn pensioen een einde heeft willen stellen; dat zijn voorziening dienvolgens de erkenning van gezegd burgerlijk recht beoogt en in de plaats is gesteld van een rechtsvordering welke tot de bevoegdheid van het justitieel gerecht behoort ».

In het arrest Vrindts wordt gezinspeeld op de « beweerde » beslissing van de N.M.B.S. waardoor te verstaan gegeven wordt dat deze beslissing geen « eigenlijke » beslissing uitmaakt.

Deze twee arresten lijken ons de best gemotiveerde arresten te zijn van de reeks. Zij doen geen beroep op het residuair karakter van de bevoegdheid van de Raad noch op de theorie van de gelijklopende rechtsmiddelen met gelijkwaardig resultaat. Zij stellen integendeel voorop dat slechts één voorziening denkbaar is; de vordering vóór het justitieel gerecht. In het arrest Caisse Hypothécaire wordt weliswaar met nadruk gewezen op de omstandigheid, dat aanlegster beschikte over een vordering voor de gewone rechter om de beslissing van aanrekening ongedaan te maken.

In dit geval, waar voorzeker het bestaan van een eigenlijke beslissing kon ontkend worden, vermits het er om ging volgens het arrest te weten of een wettelijke compensatie had plaats gegrepen of niet, schijnt het Hof van Verbreking beroep te doen op de betwistbare theorie van de gelijklopende voorziening met gelijkwaardig resultaat.

Wat er ook van zij, staat het vast, dat door te beslissen dat de Raad van State onbevoegd is wanneer het beroep tot nietigverklaring eigenlijk als voorwerp heeft een burgerlijk recht, het Hof van Verbreking, zoniet expliciet toch duidelijk genoeg te kennen heeft gegeven, dat het erkennen of ontkennen van het bestaan van een burgerlijk recht niet het voorwerp kan uitmaken van een eigenlijke bestuurlijke beschikking of handeling, omdat dergelijke erkenning of ontkenning op de meest volstrektste wijze buiten de sfeer, buiten het domein ligt van het Bestuur. De Raad van State, heeft ofschoon zijn rechtspraak door een reeks arresten in de tegenovergestelde zin gevestigd was, het standpunt van het Hof van Verbreking zonder meer aanvaard.

In de opnieuw behandelde zaken Knarren en Vandereyken heeft hij zich bij zijn arresten van 11 Juli 1952 (N<sup>o</sup> 1752 en 1753) onbevoegd verklaard (10).

Zonder zelfs op het eerste arrest van het Hof van Verbreking te wachten, waarbij het vraagstuk formeel werd beslecht, — arrest dat slechts gewezen werd op 27 November 1952 in de zaak Versteete, stelt de Raad van State dat, voor zover het verzoekschrift mocht strekken tot nietigverklaring der beslissing, waarbij de uitbetaling van bezoldigingen geweigerd wordt, waarop de verzoeker meent recht te hebben, « zonder dat beslissingen zouden moeten genomen worden welke vóór het vaststellen van die bezoldigingen zijn statutaire toestand regelen, de rechten welke hij doet gelden burgerlijke rechten zullen zijn. »

Met andere woorden aanvaardt de Raad van State, — in volledige overeenstemming met de besluiten van Procureur Generaal Cornil, die eveneens het zelfde onderscheid maakte, — dat hij onbevoegd is, wanneer de weigering van het Bestuur een burgerlijk recht te erkennen niet is voorafgegaan door een eigenlijke bestuurlijke beslissing, waardoor de statutaire toestand van de betrokkene gewijzigd werd.

Daarentegen acht de Raad zich bevoegd om een voorafgaande beslissing, waardoor de statutaire toestand van de betrokkene vastgesteld of gewijzigd werd, te vernietigen, zelfs zo deze beslissing een terugslag heeft of kan hebben op de eventuele burgerlijke rechten van de betrokkene.

Deze rechtspraak moet beschouwd worden als definitief gevestigd in de zin van een beperkte bevoegdheid van de Raad van State ten aanzien van art. 9 van de wet van 23 December 1946. In alle gevallen waar het gaat om de individuele toepassing van een algemene wettelijke of reglementaire toestand zal zorgvuldig moeten onderzocht worden of in de grond, hoe ook het beroep in de vorm ingekleed wordt, dit beroep niet uitsluitend en rechtstreeks strekt tot de erkenning van een burgerlijk recht, waarvan het bestaan door het Bestuur betwist wordt, zonder dat het Bestuur voorafgaand een eigenlijke bestuurlijke beslissing getroffen heeft, waarbij de statutaire of reglementaire toestand van de betrokkene gewijzigd of vastgesteld werd.

Bestaan er redenen om deze kentering in de rechtspraak van de Raad van State tengevolge van de arresten van het Hof van Verbreking te betreuren? Moet gezegd worden dat ingevolge deze kentering de bescherming van de rechten van de enkeling tegenover het Bestuur ontzenuwd of verminderd is? Alles goed overwogen, zijn wij van mening, dat deze vragen gerust ontkennend mogen beantwoord worden.

Waar de Raad van State onbevoegd is, beschikt de enkeling over een vordering vóór de gewone rechtbanken, die doelmatiger is en waardoor een resultaat kan bereikt worden, dat de zogenoemde beschikking

van het Bestuur volledig ongedaan maakt. Hier komt dan nog bij, dat de enkeling geen belang heeft bij het bestaan van een dubbele voorziening met alle verwickelingen en vertragingen, die daaraan verbonden zijn.

Bij de vijf besproken arresten werd een netelige kwestie opgelost op een wijze, die niets aan duidelijkheid te wensen overlaat. Het ergste voor de rechtzoekenden is de onzekerheid over de aan te wenden rechtsmiddelen of voorzieningen. Niets is zo tijdrovend als geschillen over de bevoegdheid der onderscheidene rechtsmachten. Voor de rechtzoekenden is rechtszekerheid ten aanzien van de bevoegdheid meer waard dan de mogelijkheid een dubbele voorziening eventueel te kunnen instellen. Door deze rechtszekerheid reeds korte jaren na de oprichting van de Raad van State te hebben gevestigd heeft het Hof van Verbreking aan de rechtzoekenden een niet te onderschatten dienst bewezen (11).

Luc SCHÖLLER,  
Advocaat,

Prof. aan het Hoger Instituut voor  
Bestuurswetenschappen te Antwerpen.

(1) Cour de Cassation de Belgique, Le Conseil d'Etat et le Pouvoir judiciaire, Discours prononcé par Mr R. Hayoit de Termicourt, avocat général, à l'Audience Solennelle de Rentrée le 15 septembre 1939, Ft. Em. Bruylant, bl. 29.

(2) Hof van Verbreking, Verenigde Kamers Pas. 1952-I-248 en volg.

(3) Hof van Verbreking, Verenigde Kamers Pas. 1953-I-184 en volg. en in dit nummer van het Rechtskundig Weekblad.

(4) Hof van Verbreking, Verenigde Kamers Pas. 1953-I-309 en volg. — R.W. 1952-1953, 1318.

(5) Zie onder (2).

(6) Zie onder (3).

(7) Zie onder (1), blz. 13-14.

(8) R.J.D.A. 1952, bl. 58 en volg.

(9) Zie onder (3).

(10) Arresten en Adviezen van de Raad van State (Bayens en Dumont), 1952, bl. 808 en volg.

(11) Prof. Dr F. De Visschere: 1. Het Hof van Verbreking en de Afbakening van de Bevoegdheid voor de Administrative Rechter. — Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen 1952, bl. 3 en volg. — 2. Het Burgerlijk Geschil en de Bevoegdheid van de Administrative Rechter. — Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen 1953, bl. 165.

Ch. Huberland: La Compétence respective des Cours et tribunaux et du Conseil d'Etat. (Journal des Tribunaux, 3 mai 1953, blz. 269.)

## RECHTSPRAAK

### HOF VAN VERBREKING

Verenigde Kamers. — 27 November 1952.

Eerste Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-verslaggever: M. Smetrijns.

Procureur-generaal: M. L. Cornil.

Advocaat: Mr Van Rijn.

**Raad van State en Rechterlijke Macht. — Bevoegdheid. — Geschil dat een burgerlijk recht tot voorwerp heeft.**

*De bevoegdheid moet door de aard van de eis worden bepaald, maar de Raad van State is niet noodzakelijk bevoegd, wanneer het verzoek naar zijn bevoordingen strekt tot vernietiging van een administratieve beslissing en geen vordering tot betaling omvat; bij de beoordeling van de bevoegdheid moet worden gelet op het werkelijke voorwerp van het verzoek.*

*In het onderhavige geval heeft verzoeker in zijn tot de Raad van State gericht verzoekschrift aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen verweten voor de berekening van de bezoldiging*

*zijn werkzaamheden op onjuiste wijze de regelen te hebben toegepast, krachtens welke hij recht heeft op de haardtoelage; zijn verzoek om vernietiging strekt derhalve tot het doen verklaren, dat de beslissing van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen een tot zijn vermogen behorend burgerlijk recht heeft geschonden. Het aldus opgeworpen geschil heeft mitsdien een burgerlijk recht tot voorwerp en behoort bij uitsluiting tot de kennisneming van de Rechterlijke Macht.*

N.M.B.S. t/ Vrindts.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen de 13 November 1951 door de Raad van State, afdeling administratie;

Over het enig middel: schending van artikel 92 der Grondwet, verkeerde toepassing en bijgevolg schending van artikel 9 der wet van 23 December 1946, houdende de instelling van een Raad van State,

I. doordat de Afdeling Administratie van de Raad van State, waarvoor hangende was

1) een verzoekschrift strekkende tot de vernietiging van een zogenaamde « beslissing », door eiseres ge-

troffen op 21 ebruari 1950, volgens dewelke « de bedienden van de onderhoudsploeg 1512/3 van het V<sup>de</sup> arrondissement van de baan te Leuven, alleen aanspraak kunnen maken op de haard- of standplaats-toelage voorzien voor hun administratieve standplaats Oud-Heverlee, gerangschikt in categorie IV, onder voorbehoud van toepassing van het voordeligste regime, ingeval hun woonplaats in een hogere categorie moet ingedeeld zijn ».

zulks terwijl dit verzoek volgens de bewoordingen zelf van het inleidend verzoekschrift, gegrond was op het feit dat voormelde « beslissing » gesteund was op een verkeerde interpretatie der reglementaire en wettelijke bepalingen die de voorwaarden regelen van toekenning aan belanghebbenden der betwiste vergoedingen, daar deze bepalingen volgens verzoeker aan de bedienden van bedoelde onderhoudsgroep het recht verleenden om een vergoeding te eisen, gelijk aan die voorzien voor de gemeente Heverlee, gerangschikt in categorie IV,

en 2) een middel van onbevoegdheid tegen het verzoekschrift opgeworpen door eiseres in verbreking, steunende op het feit dat de gebeurlijke betwistingen, die konden ontstaan zowel betreffende het principe van het verschuldigd zijn van betwiste vergoedingen als betreffende de toepassingsmodaliteiten, betwistingen zijn die een burgerlijk recht tot voorwerp hebben en als zodanig behoren tot de uitsluitende bevoegdheid van de Rechterlijke Macht,

zich nochtans bevoegd geacht heeft om van dit verzoek kennis te nemen en vervolgens ten gronde de vernietiging uitgesproken heeft der « bestreden beslissing », zich daarbij ter rechtvaardiging van de Raad van State beroepend op het feit, dat enerzijds « de bevoegdheid bepaald wordt door de aard van het verzoek en anderzijds « het verzoek niet strekt tot de uitbetaling van de haardvergoeding, maar tot de vernietiging van een administratieve beslissing, die de toepassing van het statuut van het personeel op belanghebbende regelt ».

zulks terwijl thans gedaagde door zich ter staving van het door hem tot de Raad van State gerichte verzoek te beperken tot de stelling dat huidige eiseres miskend of verkeerd geïnterpreteerd had de wettelijke of reglementaire bepalingen, die de uitoefeningsmodaliteiten van het recht op betaling der betwiste vergoedingen regelen en door alsoo voor te houden de Raad van State recht te doen spreken over de zogenaamde aanslag, door eiseres gepleegd op een recht, waarvan het « burgerlijk » karakter niet kan ontkend worden — dat daardoor verweerder, welke ook de vorm weze, waaronder hij zijn verzoek voorstelt, of het beperkt voorwerp dat hij er aan toekent, door dit feit zelf en noodzakelijkerwijze voor de Raad van State een betwisting aanhangig maakte « hebbende tot voorwerp een burgerlijk recht » in de zin van artikel 92 der Grondwet, en die als zodanig behoorde tot de uitsluitende bevoegdheid van de Rechterlijke Macht;

II. doordat in alle geval de Afdeling Administratie van de Raad van State in onderhavig geval zich niet heeft kunnen bevoegd verklaren om kennis te nemen van het verzoek tot vernietiging, dat voor haar hangende was, dan door op willekeurige wijze aan de nota, die de stelling van eiseres betreffende het betwiste punt bepaalde, het karakter toe te kennen van een werkelijke « administratieve beslissing », vatbaar als zodanig voor vernietiging op grond van voornoemd artikel 9 der wet van 23 December 1946,

zulks terwijl deze kwalificatie moet voorbehouden worden voor akten, die de Administratie volbrengt

binnen de kring der machten, die haar wettelijk opgedragen zijn, met wil om een juridische toestand te scheppen of te veranderen, wat noodzakelijkerwijze tot gevolg heeft dat de beschouwde akte door haar zelf geschikt zij om juridische gevolgen voort te brengen :

#### *Aangaande het eerste onderdeel :*

Overwegende dat verweerder in dienst is geweest van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen als gespecialiseerd spoorlegger, behorend tot de ploeg 1512/3 van het 5<sup>e</sup> arrondissement van de baan te Leuven; dat na tot in November 1949 een haardtoelage te hebben genoten, berekend volgens de categorie waarin de gemeente Heverlee is ingedeeld, hij deze haardtoelage zag verminderen met een jaar terugwerkende kracht, omdat zij zou moeten vastgesteld worden volgens de klasse, tot dewelke de gemeente Oud-Heverlee, standplaats van de ploeg, behoort; dat hij tegen die vermindering protest aantekende en aldus een zogenaamde beslissing uitlokte, waarvan hij de vernietiging aan de Raad van State heeft verzocht;

Overwegende dat aanlegster in haar bij de Raad van State ingediende memorie van antwoord een exceptie van onbevoegdheid heeft opgeworpen, steunende op de reden, dat de eis valt binnen de bevoegdheid van de Rechterlijke Macht; dat de exceptie echter van de hand werd gewezen, zodat aanlegster zich in verbreking heeft kunnen voorzien bij toepassing van artikel 20 der wet van 23 December 1946;

Overwegende dat ongetwijfeld, zoals het bestreden arrest het doet opmerken, de bevoegdheid door de aard van de eis wordt bepaald;

Maar dat de Raad van State niet noodzakelijk bevoegd is, wanneer het verzoek naar zijn bewoordingen strekt tot de vernietiging van een administratieve beslissing en geen vordering tot betaling omvat; dat bij het onderzoek naar de bevoegdheid dient te worden gelet op het werkelijke voorwerp van het verzoek;

Overwegende dat in zijn tot de Raad van State gericht verzoekschrift verweerder aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen verwijt voor de berekening van de bezoldiging van zijn prestaties op hem op onjuiste wijze de regelen toe te passen, krachtens welke hij recht heeft op de haardtoelage; dat zijn verzoek om vernietiging derhalve strekt tot het doen verklaren dat de beweerde beslissing van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen een burgerlijk recht, hetwelk zich in zijn vermogen bevindt, zou miskennen;

Dat alzoo blijkt dat de door het verzoekschrift opgeworpen betwisting een burgerlijk recht tot voorwerp heeft; dat dergelijke betwisting uitsluitend behoort tot de bevoegdheid van de Rechterlijke Macht, voor dewelke verweerder zijn aanspraak had kunnen doen gelden;

Dat daaruit volgt dat het eerste onderdeel van het middel gegrond is;

#### *Om die redenen,*

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat de griffier van de Raad van State dit arrest in zijn register zal overschrijven en er melding zal van maken in de rand van het verbroken arrest;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de afdeling administratie van de Raad van State, uit andere leden samengesteld, welke over de exceptie van onbevoegdheid uitspraak zal doen overeenkomstig dit arrest.

## HOF VAN VERBREKING

Verenigde Kamers. — 27 November 1952.

Eerste Voorzitter : M. Louveaux.  
Raadsheer-verslaggever : M. Smetrijns.  
Procureur-generaal : M. L. Cornil.  
Advocaat : Mr. Van Rijn.

**Raad van State en Rechterlijke macht. — Bevoegdheid. — Een tot erkenning van een burgerlijk recht strekkend verzoek valt niet onder de bevoegdheid van de Raad van State, doch het geschil behoort bij uitsluiting tot de kennisneming van de Rechterlijke Macht.**

*De bevoegdheid van de Raad van State wordt bepaald door de aard van de eis, maar de Raad van State is niet noodzakelijk bevoegd, wanneer het verzoek naar zijn bevoordingen strekt tot vernietiging van een administratieve beslissing en geen vordering tot betaling omvat. Bij de beoordeling van de bevoegdheid moet worden gelet op het werkelijke voorwerp van het verzoek.*

*Wanneer verzoeker in zijn tot de Raad van State gericht verzoekschrift heeft aangevoerd, dat de beslissing van de Minister van Financiën om de uitbetaling van zijn pensioen geschorst te houden een schending is van het hem toekomend burgerlijk recht op de uitbetaling van het hem op regelmatige wijze toegekende pensioen en verzoekt aan die schending van zijn burgerlijk recht een einde te maken, beoogt zijn verzoek de erkenning van dat burgerlijk recht en is in de plaats gesteld van een rechtsvordering, die tot de bevoegdheid van de Rechterlijke Macht behoort.*

Belgische Staat (Minister van Financiën) t/ Versteete.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen de 9 Juli 1951 door de Raad van State, afdeling administratie;

*Over het enig middel : schending van artikel 92 der Grondwet, verkeerde toepassing en bijgevolg schending van artikel 9 der wet van 23 December 1946, houdende instelling van een Raad van State,*

I. doordat door het bestreden arrest, de Afdeling Administratie van de Raad van State zich ten onrechte bevoegd geacht heeft om kennis te nemen van een verzoek tot nietigverklaring wegens overschrijding van macht, gericht tegen een zogenaamde administratieve beslissing van 1 September 1949, waardoor de Minister van Financiën ter kennis bracht van verweerder in verbreking dat in afwachting ener definitieve oplossing het pensioen van verweerder bij wijze van maatregel tot bewaring diende geschorst te blijven,

en om aldus te oordelen gesteund heeft op het feit, dat het voor haar hangende verzoek niet strekte tot de uitbetaling van bedoeld pensioen, maar alleen tot het doen vaststellen, dat door op zich te nemen de schorsing van het pensioen te behouden onder voorwendsel, dat een thans in bestudering zijnde ontwerp van wet de kwestie definitief ging oplossen, de Minister van Financiën zijn macht overschreden had;

zulks terwijl volgens de bevoordingen van het inleidend verzoekschrift verweerder zelf de ministeriële beslissing, waarvan hij de nietigverklaring verzocht, voorstelde als zijnde een schending van het verworven burgerlijk recht, dat hij bezat op de uitbetaling van zijn pensioen; en dat in deze omstandigheden door de Raad van State te willen doen recht spreken over de zogenaamde gepleegde aanslag op een recht, waarvan het burgerlijk karakter niet zou kunnen ontkend wor-

den, verweerder door het feit zelf en noodzakelijkerwijze voor de Raad van State een betwisting over een burgerlijk recht aanhangig maakte — betwisting waarvan voornoemd artikel 92 der Grondwet de uitsluitende kennismaking aan de Hoven en Rechtbanken der rechterlijke Orde heeft willen voorbehouden;

II. doordat, in ieder geval de Afdeling Administratie van de Raad van State zich in onderhavig geval slechts bevoegd heeft kunnen verklaren om van het voor haar hangende verzoek kennis te nemen door op willekeurige wijze aan de mededeling van de Minister van Financiën van 1 September 1949, waarvan verweerder de nietigverklaring verzocht, het karakter van een werkelijke administratieve « beslissing » toe te kennen in de zin van voornoemd artikel 9 van de wet van 23 December 1946,

zulks terwijl deze benaming dient te worden voorbehouden aan daden, door de administratie verricht binnen de kring der bevoegdheden die haar wettelijk opgedragen zijn met de wil een juridische toestand te scheppen of te verhinderen, wat noodzakelijkerwijze inhoudt dat de bedoelde daad uit zichzelf rechtsgevolgen kan voortbrengen :

*Aangaande het eerste onderdeel :*

Overwegende dat verweerder, aan wie in zijn hoedanigheid van gewezen gemeentelijke onderwijzer een rustpensioen is toegekend, de betaling van dit pensioen heeft zien schorsen na de bevrijding van het land wegens zijn onvaderlands gedrag tijdens de bezetting; dat hij veroordeeld werd bij vonnis van de Krijgsraad te Kortrijk, dd. 13 Februari 1946, op grond van inbreuk op artikel 118bis van het Wetboek van Strafrecht, tot een gevangenisstraf van 18 maanden en een geldboete van 7.000 frank, opgediemen, inbegrepen, en dienvolgens van rechtswege levenslang ontzet van de rechten, opgesomd in artikel 123 sexies van voornoemd wetboek; dat nadat hij gedeeltelijk in die rechten hersteld was bij beslissing van de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk dd. 7 April 1949, hij, door tussenkomst van zijn raadsman de Minister van Financiën heeft verzocht om de uitkering van zijn achterstallige pensioengelden;

Overwegende dat de Minister van Financiën bij schrijven van 1 September 1949 liet weten dat een ontwerp van wet tot regeling van de toestand der gepensioneerden van de categorie van verweerder, die zich aan burgerontrouw hebben schuldig gemaakt, bestudeerd werd en dat in afwachting ener definitieve oplossing ter zake het pensioen van verweerder bij wijze van bewarende maatregel geschorst diende te blijven; dat tegen het verzoek tot vernietiging van die zogenaamde beslissing, hetwelk verweerder tot de Raad van State heeft gericht, aanlegger een exceptie van onbevoegdheid heeft opgeworpen, steunend op artikel 92 der Grondwet; dat echter die exceptie van de hand werd gewezen, zodat aanlegger zich in verbreking heeft kunnen voorzien bij toepassing van artikel 20 van de wet van 23 December 1946;

Overwegende dat ongetwijfeld, zoals het bestreden arrest doet opmerken, de bevoegdheid door de aard van de eis wordt bepaald; maar dat de Raad van State niet noodzakelijk bevoegd is, wanneer het verzoek naar zijn bevoordingen strekt tot de vernietiging van een administratieve beslissing en geen vordering tot betaling omvat; dat bij het onderzoek naar de bevoegdheid dient te worden gelet op het werkelijke voorwerp van het verzoek;

Overwegende dat verweerder in zijn verzoekschrift gericht tot de Raad van State, heeft doen gelden dat

de beslissing van de Minister van Financiën om de betaling van zijn pensioen geschorst te houden « een schending uitmaakt van het verworven burgerlijk recht, dat vertoonder (hier verweerder) bezit op de uitbetaling van het pensioen dat hem op regelmatige wijze werd toegestaan en waarvan het niet in de macht ligt van de Regering hem naar willekeur te beroven; dat verweerder klaarblijkelijk door het indienen van zijn verzoek aan de beweerdde schending van zijn burgerlijk recht op de betaling van zijn pensioen een einde heeft willen stellen; dat zijn verzoek dienvolgens de erkenning van voormeld burgerlijk recht beoogt en in de plaats is gesteld van een rechtsvordering, welke tot de bevoegdheid van de rechterlijke macht behoort; Dat daaruit volgt dat het eerste onderdeel van het middel gegrond is;

*Om die redenen,*

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat de griffier van de Raad van State dit arrest in zijn register zal overschrijven en er melding zal van maken in de rand van het verbroken arrest; Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de afdeling administratie van de Raad van State, uit andere leden samengesteld, welke over de exceptie van onbevoegdheid uitspraak zal doen overeenkomstig dit arrest;

## HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 20 Juni 1953.

Voorzitter: M. Van Dijk.

Raadsheren: M.M. Mechelynck-Masson en Maréchal.

Advocaat-Generaal: M. Strijckmans.

Advocaten: Mrs Buysse en Van Alsenoy.

### Bewijs. — Bewijskracht van onderhandse akten ten aanzien van derden.

*Behoudens het bepaalde bij art. 1328 B.W. omtrent de dagtekening en behoudens tegenbewijs kan de rechter aan onderhandse akten bewijskracht toekennen zowel ten behoeve van als tegen derden.*

Heirbaut t/ Van Eerdewegh en cs.

Gezien de in regelmatige vorm overgelegde stukken van de vroeger gebeurde rechtspleging, namelijk:

1. het vonnis dd. 29 Juni 1951, uitgesproken door de Rechtbank van 1e Aanleg te Antwerpen;
2. de betekening van dit vonnis met aanmaning dd. 4 en 5 Juli 1951;
3. de akte van hoger beroep dd. 9 Juli 1951;
4. het arrest, bij verstek door deze kamer van het Hof dd. 13 December 1952 uitgesproken;
5. de betekening van dit arrest dd. 15 en 16 Januari 1953;
6. het verzet tegen dit arrest dd. 20 en 21 Januari 1953;
7. de betekening dd. 29 Januari 1953 van dit verzet aan de niet verschenen partijen De Boeck en Buelens;
8. de betekening aan deze laatsten dd. 17 Maart 1953 en 15 Mei 1953 van de eerste en tweede besluiten van de partij van Mr Jacques;

Overwegende dat het naar de vorm regelmatig verzet binnen de wettelijke termijn werd ingesteld;

Overwegende dat de partijen De Boeck en Buelens geen pleitbezorger hebben gesteld en opnieuw verstek laten gaan;

Overwegende dat de partij van Mr Straetmans in de eerste plaats concludeert tot de ongegrondheid van het hoger beroep der partij van Mr Jacques en dus tot de bevestiging van het vonnis a quo en subsidiair tot de schorsing van de procedure totdat de Rechtbank van 1e Aanleg te Antwerpen zal uitgesproken hebben over een geding, hangend tussen haar en de niet-verschenen partijen De Boeck en Buelens;

Overwegende dat het bestreden vonnis bevolen heeft, dat op vervolging van de partij van Mr Straetmans zal worden overgegaan tot herveiling in openbare toewijzing van het huis, gelegen te Antwerpen Graaf Van Doornstraat 7, eigendom, dat door de partij van Mr Jacques werd aangekocht van de niet verschenen partijen bij onderhandse akte dd. 21 October 1949, bekrachtigd bij vonnis der Rechtbank van 1e Aanleg van Antwerpen in dato 2 Juni 1950;

Overwegende dat de partij van Mr Jacques aanvoert, dat de partij van Mr Straetmans in haar hoedanigheid van hypothecaire schuldeiser van de niet verschenen partijen bij exploit van 27 Januari 1950 geheel ten onrechte een vordering tot bedoeld opbod heeft doen betekenen, vermits het bedrag der geleende som van 65.000 fr. reeds was teruggestort door de niet opgekomen partijen;

Overwegende dat de partij van Mr Straetmans bekent dat de niet opgekomen partijen inderdaad in het bezit zijn van een kwijtschrift ten bedrage van deze som van 65.000 fr. in dd. 23 April 1947, doch er bij beweert dat dit bewijsstuk door hen wederrechtelijk bemachtigd werd, alhoewel zij de som van 65.000 fr. niet hadden terugbetaald;

Overwegende dat het bestaan van bewust kwijtschrift behalve door de bekentenissen van de partij van Mr Straetmans bewezen is door de aan het Hof overgelegde stukken van een strafrechtelijk onderzoek, waaruit blijkt dat fotokopie van bedoeld kwijtschrift op gezegeld papier tijdens het strafrechtelijk onderzoek op 17 April 1952 door De Boeck aan de gerechtelijke officier overhandigd werd, zijnde het origineel volgens zijn verklaring nedergelegd bij de burgerlijke rechtbank te Antwerpen;

Overwegende dat er inderdaad thans voor de Rechtbank van 1e Aanleg te Antwerpen een geding, hangende is tussen de partij van Mr Straetmans en de niet verschenen partijen over de geldigheid van dit kwijtschrift;

Overwegende dat de partij van Mr Straetmans aanvoert dat de partij van Mr Jacques zich niet mag beroepen op een onderhandse akte, die bestaat tussen haar (Van Eerdewegh) en De Boeck;

1° Omdat een onderhandse akte slechts bewijskracht heeft tussen partijen, doch nooit tegenover derden;

2° Omdat om de hierboven vermelde redenen deze akte zelfs geen bewijskracht heeft tussen partijen De Boeck en Van Eerdewegh;

Overwegende dat de eerste dezer twee beweringen dient te worden verworpen;

Overwegende inderdaad dat, behoudens hetgeen bepaald wordt door art. 1328 van het B.W. betreffende de datum en ook onder voorbehoud van het tegenbewijs, de onderhandse akten aan derden mogen tegenover worden (zie de Page, T. III, n° 747 en 749);

Overwegende dat noodzakelijkerwijze a fortiori hieruit voortvloeit, dat derden onderhandse akten in hun voordeel mogen inroepen;

Overwegende, wat de 2<sup>de</sup> bewering van de partij van Mr Straetmans betreft, dat het ontbreken van bewijskracht tussen partijen van bewust kwijtschrift enkel

en alleen beweerd wordt, doch hic et nunc niet be-  
wezen is;

Overwegende dat de enkele vraag, die beantwoord  
moet worden of ja dan neen de huidige procedure ge-  
schorst moet worden totdat de Rechtbank van 1e  
Aanleg te Antwerpen in het geding, hangend tussen  
de partij van Mr Straetmans en de niet verschenen  
partijen, uitspraak zal hebben gedaan aangaande de  
geldigheid van dit kwijtschrift;

Overwegende dat deze schorsing in het belang van  
een goede rechtsbedeling geboden is;

Overwegende dat de partij van Mr Jacques te ver-  
geefs aanvoert, dat zij het slachtoffer is van een over-  
leg tussen de andere partijen, die met opzet de tussen  
hen vóór de Rechtbank van Antwerpen hangende pro-  
cedure niet benaarstigen;

Overwegende inderdaad, dat zij over de nodige  
rechtsmiddelen beschikte om in deze rechtspleging  
tussen te komen;

*Om deze redenen :*

Het Hof,

Zonder in de huidige staat der zaak acht te slaan  
op alle andere, verdere en strijdige besluiten;

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935,

Ontvangt het verzet;

verleent herhaald verstek tegen tweede en derde  
geïntimeerde (De Boeck en Buelens);

Zegt dat de procedure zal geschorst blijven totdat  
een eindbeslissing zal uitgesproken worden in het  
geding tussen de verschillende geïntimeerden, thans  
hangende vóór de Rechtbank van Eerste Aanleg te  
Antwerpen, over de geldigheid van het kwijtschrift  
dd. 23 April 1947;

houdt de beslissing over de kosten aan.

## HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer — 7 Juli 1952.

Voorzitter: M. Verougstraete.

Raadsheren: M.M. Van Malleghem en De Vreese.

Advocaat - generaal: M. Matthys.

Advocaten: Mrs O. Boudolf, W. De Graeve  
en K. Versteete.

1. Hoger beroep. — Voldoening zonder enig voorbehoud  
van de kosten in eerste aanleg levert in casu geen  
berusting op in het vonnis waarvan beroep.
2. Burgerlijke Rechtsvordering. — Verlies van de be-  
trekkingen waarin een partij geprocedeerd heeft. —  
Een tegen de Dienst van het Sequester gewezen von-  
nis kan worden ten uitvoer gelegd tegen de gese-  
questreerde, ook indien de sequestratie na de uit-  
spraak van het vonnis opgeheven is.

1. Appellant, die daags vóór de betekening van het  
hoger beroep zonder enig voorbehoud de kosten in  
eerste aanleg aan geïntimeerde heeft voldaan, moet  
niet geacht worden in het vonnis waarvan beroep  
tegenover deze geïntimeerde te hebben berust, daar  
in de reeds vroeger aan twee andere geïntimeerden  
betekende akte van hoger beroep uitdrukkelijk was  
vermeld dat eerstgenoemde geïntimeerde bij af-  
zonderlijk exploit zou worden gedagvaard.

Vóór de betaling van de gerechtskosten in eerste  
aanleg aan geïntimeerde had appellant aldus reeds  
duidelijk zijn bedoeling te kennen gegeven ook tegen  
deze geïntimeerde hoger beroep te zullen instellen.

2. Alhoewel de Dienst van het Sequester de geseques-  
treerde niet in de eigenlijke zin in rechte vertegen-  
woordigt, moet worden aangenomen dat wegens het  
aan de Dienst van het Sequester opgedragen beheer  
van de goederen van de gesequestreerde de rechts-  
vorderingen, die strekken tot een veroordeling,  
welke op de onder sequestratie gestelde goederen zal  
moeten worden ten uitvoer gelegd, tegen de Dienst  
van het Sequester moeten ingesteld worden. Hieruit  
volgt noodzakelijk dat een tegen de Dienst van het  
Sequester gewezen vonnis tegen de gesequestreerde  
zelf mag ten uitvoer gelegd worden, ook indien na  
het vonnis de sequestratie is opgeheven.

Krachtens artikel 345 Rv. verhindert het ophou-  
den van de betrekkingen, waarin een partij het  
geding voerde, niet het voortzetten der procedure.  
In dat geval wordt krachtens een wettelijke fictie,  
die haar grond vindt in de eisen ener goede rechts-  
bedeling, de partij die de hoedanigheid waarin zij  
handelde verloren heeft, veronderstelt deze hoe-  
danigheid te hebben behouden, wat betreft de regel-  
matigheid van de procedure tot en met het vonnis.  
Dit vonnis heeft dan ook werking ten aanzien van  
al de personen, tegenover wie het zou gewerkt  
hebben, indien de hoedanigheid waarin de partij  
eerst was opgetreden, was blijven bestaan.

Baeckelandt t/ Van Walleghem, Gyselen en Dienst  
van het Sequester.

Advies O. M.

### 1. Voorafgaande handelingen :

De heer Baeckelandt Roger, werd bij de bevrijding  
van het grondgebied in September 1944 geïnterneerd.  
De ijsfabriek « De Noordpool », te Middelkerke, waar-  
van hij eigenaar en houder was, werd op grond van  
het Wetsbesluit dd. 17 Januari 1945 op 12 Juni 1945  
onder sequestratie gesteld, maatregel die eerst in het  
« Staatsblad » dd. 27 Februari 1946 (blz. 1652) bekend  
gemaakt werd.

Intussen had een geneesheer uit Middelkerke, zekere  
heer Van Walleghem, van bedoelde ijsfabriek bezit  
genomen en het bedrijf voortgezet, zulks ingevolge  
sommige overeenkomsten, waarvan het thans zonder  
belang geworden is de omstandigheden, waarin ze  
werd afgesloten, te achterhalen, noch de aard en  
de betekenis er van te bepalen.

Op 24 October 1946 werd door de Dienst van het  
Sekwester tegen Dr. Van Walleghem vóór de Vrede-  
rechter van het kanton Nieuwpoort een procedure  
aanhangig gemaakt, strekkende tot de uitzetting van  
Dr. Van Walleghem uit de ijsfabriek, die hij zonder  
recht noch titel bleek te bezetten, wat Dr. Van Walle-  
ghem niet ernstig schijnt te hebben betwist. Bij vonnis  
dd. 21 April 1948, gaf de Vrederechter dan ook akte  
aan Dr. Van Walleghem van diens verklaring, dat hij  
bereid was de sleutels van de ijsfabriek af te geven en  
deze te ontruimen. Dr. Van Walleghem had echter  
tegen de Dienst van het Sekwester in de loop der-  
zelfde procedure een wedereis ingesteld op grond van  
art. 555 B.W., strekkende tot veroordeling van voor-  
melde Dienst tot betaling van, een bedrag, 988.175,25  
frank groot, wegens verbeteringswerken in de ijs-  
fabriek uitgevoerd. Bij hetzelfde vonnis heeft de heer  
Vrederechter deze wedereis toegewezen tot beloop  
van een bedrag van 410.052, 45 fr.

Ingevolge hoger beroep, tegen deze beslissing in-  
gesteld door de Dienst van het Sekwester, heeft de

Rechtbank te Veurne bij Vonnis dd. 31. Maart 1949 dat bedrag verminderd tot 58.380 fr.

Opgemerkt dient te worden dat, terwijl de procedure in hoger beroep vóór de rechtbank te Veurne aanhangig was, de sequestratie van de goederen van de heer Baeckelandt opgeheven werd, welke opheffing in het «Staatsblad» dd. 24 Juli 1948 (blz. 6044) gepubliceerd werd.

Desondanks wordt de procedure door de Dienst van het Sekwester doorgedreven en wordt het vonnis dd. 31. Maart 1949 uitgesproken alsof de goederen van de heer Baeckelandt nog steeds onder sequestratie waren.

Toen echter Dr Van Wallegghem op 31 Mei 1949 voormeld vonnis aan de Dienst van het Sekwester deed betekenen, liet deze Dienst hem voor het eerst bij deurwaardersexploot dd. 11 Juni 1949 ter kennis brengen, dat de sequestratie van het vermogen van de heer Baeckelandt opgeheven was sedert 24 Juli 1948 en de tenuitvoerlegging van het vonnis diende te geschieden tegen voornoemde heer Baeckelandt.

Als gevolg op deze laatste betekening heeft Dr Van Wallegghem vervolgens bij exploit dd. 25 Juli 1949 de vonnissen van de Vrederechter te Nieuwpoort dd. 21. April 1948 en van de Rechtbank te Veurne dd. 31. Maart 1949 aan de heer Baeckelandt doen betekenen met aanmaning tot betaling van het bedrag der veroordeling, zijnde 58.380 fr., de rechterlijke intresten en de kosten, samen 68.808 fr.

Gelet op de weigering van betaling, heeft hij hem bij hetzelfde exploit vóór de Vrederechter te Nieuwpoort doen dagvaarden ten einde de veroordeling, in Maart 1949 uitgesproken ten laste van de Dienst van het Sekwester tot beloop van hetzelfde bedrag te horen omzetten ten laste van de heer Baeckelandt en dezen tot betaling van dat bedrag te horen veroordelen. Bij vonnis dd. 5. October 1949 verklaarde de Vrederechter zich echter onbevoegd.

Zonder meer deed nu Dr. Van Wallegghem op 9 November 1949 en steeds op grond der vonnissen dd. 21. April 1948 en 31. Maart 1949, echter alleen uitgesproken tussen hem en de Dienst van het Sekwester, op goederen van de heer Baeckelandt beslag tot tenuitvoerlegging leggen door deurwaarder Gijssels te Veurne.

Bij exploit dd. 23 November 1949 heeft de heer Baeckelandt Dr Van Wallegghem en deurwaarder Gijssels vóór de rechtbank te Veurne doen dagvaarden ten einde te horen verklaren dat voormeld beslag gelegd werd zonder recht noch titel, omdat de bedoelde vonnissen geen werking hadden tegenover hem, en opheffing van dat beslag te horen gelasten; tevens vorderde hij de veroordeling van Dr Van Wallegghem tot betaling ener schadeloosstelling van 50.000 fr.

In verband met deze rechtsvordering heeft Dr Van Wallegghem onmiddellijk de Dienst van het Sekwester vóór de Rechtbank in gedwongen tussenkomst doen dagvaarden ten einde het uit te spreken vonnis ten opzichte van voormelde Dienst bindend te horen verklaren en, in geval de Rechtbank mocht beslissen dat het beslag zonder recht noch titel gelegd werd, deze Dienst te horen veroordelen tot betaling van elke schadeloosstelling waarin hij, Van Wallegghem, gebeurlijk mocht verwezen worden.

Beide rechtsvorderingen wegens innige verknochtheid samenvoegende, heeft de rechtbank te Veurne bij vonnis op tegenspraak dd. 23 Maart 1950 beslist dat de werkelijke schuldenaar van de veroordeling tot 58.380 fr. de heer Baeckelandt is, «die te beschouwen is als zijnde wettelijk vertegenwoordigd geweest door de Dienst van het Sekwester» in de procedure,

vóór deze Rechtbank gevoerd tussen Dr Van Wallegghem en voormelde Dienst.

De Rechtbank heeft dus de oorspronkelijke eis van de heer Baeckelandt afgewezen als zijnde niet gegrond en haar beslissing bindend verklaard tegenover de Dienst van het Sekwester.

Dit vonnis werd op verzoek van Dr Van Wallegghem aan Baeckelandt betekend op 8 Mei 1950, met opgave dat de rechterlijke verkoop der inbeslaggenomen goederen zou geschieden op 26 Mei 1950. Op 24 Mei 1950 heeft de heer Baeckelandt aan Dr Van Wallegghem het bedrag van 58.380 fr., samen met de gerechtelijke intresten en de kosten (1) uitbetaald, ten einde de gerechtelijke verkoop te vermijden, doch onder voorbehoud van alle rechten.

Daags nadien, zijnde op 25 Mei 1950, deed Baeckelandt tegen het vonnis hoger beroep instellen; doch, zo de akte van beroep, die zowel Dr Van Wallegghem en deurwaarder Gijssels betreft als de Dienst van het Sekwester, aan eerstgenoemden betekend werd op 25 Mei 1950, werd dezelfde akte eerst op 31 Mei 1950 aan de Dienst van het Sekwester betekend.

Intussen en meer bepaald op 27 Mei 1950 had deze Dienst ingelijks het vonnis aan Baeckelandt doen betekenen, met bevel tot betaling der gerechtskosten, welke door Baeckelandt op 30 Mei 1950 werden voldaan.

## 2. Ontvankelijkheid van het beroep.

Waar het beroep tijdig en op rechtsgeldige wijze ingesteld werd ten opzichte van partijen Van Wallegghem en Gijssels en tevens wat deze laatste betreft ontvankelijk is, wordt deze ontvankelijkheid nochtans betwist wat de Dienst van het Sekwester aangaat.

De door deze Dienst opgeworpen niet-ontvankelijkheid van het beroep is gegrond op de beschouwing dat appellant de onkosten van eerste aanleg aan de Dienst van het Sekwester zonder enig voorbehoud heeft uitbetaald vooraleer hij zijn beroep aan deze Dienst deed betekenen.

Uit de vaststelling van de akte van beroep, die op 25 Mei 1950 aan geïntimeerden Van Wallegghem en Gijssels betekend werd, tussen de partijen ten opzichte van wie hoger beroep ingesteld wordt, insgelijks reeds uitdrukkelijk de Dienst van het Sekwester vermeldt met verwijzing naar een afzonderlijk exploit, blijkt ongetwijfeld dat appellant hierdoor op ondubbelzinnige wijze zijn wil te kennen gaf ook ten opzichte van de Dienst van het Sekwester in hoger beroep te komen.

Zo de betekening van de akte van beroep eerst op 31 Mei 1950 aan deze Dienst gedaan werd, is zulks uitsluitend te wijten aan het noodzakelijk verloop van een langere tijdruimte, veroorzaakt door het feit dat de betekening te Brussel moest geschieden.

Indien nu inmiddels en meer bepaald op 30 Mei 1950 appellant ertoe genoopt werd de onkosten van eerste aanleg aan de Dienst van het Sekwester te betalen, zelfs zonder voorbehoud, kan daaruit geenszins worden afgeleid dat appellant ten opzichte van deze Dienst moet geacht worden in het vonnis beslist te hebben willen berusten, waar hij door de betekening van de akte van beroep aan de twee andere geïntimeerden op 25 Mei 1950 juist van de tegenovergestelde en ondubbelzinnige bedoeling heeft doen blijken.

In elk geval bestaat op zijn minst ten aanzien van die beweerdte berusting een ernstige twijfel, die niet toelaat aan te nemen dat de Dienst van het Sekwes-

(1) In totaal, een bedrag van 65.982,50 fr.

ter een zulkdanige berusting op stellige wijze bewezen heeft.

Wij besluiten dan ook tot de ontvankelijkheid van het beroep, zowel ten opzichte van de geïntimeerden Van Wallegghem en Gijssels als ten opzichte van de Dienst van het Sekwester.

### 3. Ten gronde :

a) De vraag of ten aanzien van het op 9 Juni 1948 vóór de Rechtbank te Veurne door de Dienst van het Sekwester ingestelde hoger beroep tegen het vonnis van de Vrederechter te Nieuwpoort dd. 21 April 1948 de procedure tot op de datum van het daarop gewezen vonnis dd. 31 Maart 1949 ja dan niet regelmatig doorgegdreven werd, waar de sequestratie van de goederen van de heer Baeckelandt reeds opgeheven was sedert 24 Juli 1948, dient naar ons oordeel thans niet nader te worden onderzocht.

Het vonnis dd. 31 Maart 1949 werd immers betekend : aan de Dienst van het Sekwester, op 31 Mei 1949; aan de heer Baeckelandt, op 25 Juli 1949.

Sederdiën heeft enerzijds de Dienst van het Sekwester zich tegen dat vonnis niet in verbreking voorzien en anderzijds heeft Baeckelandt tot nog toe tegen datzelfde vonnis geen buitengewoon rechtsmiddel ingesteld : noch derden-verzet (in de veronderstelling dat hij daartoe ontvankelijk is), noch herroeping van het gewijsde door middel van rekest-civil.

Het vonnis dd. 31 Maart 1949, krachtens hetwelk Dr. Van Wallegghem op de goederen van Baeckelandt beslag tot tenuitvoerlegging deed leggen, is dus in elk geval volkomen in kracht van gewijsde gegaan, zodat de regelmatigheid of de onregelmatigheid van de procedure, die tot voormelde beslissing aanleiding gaf, thans niet meer ter sprake komt.

b) Was de gesekwestreerde Baeckelandt in het geding tussen Dr. Van Wallegghem en de Dienst van het Sekwester partij, omdat hij in dat geding, hetwelk van zuiver vermogensrechtelijke aard was, door voornoemde Dienst rechtsgeldig vertegenwoordigd werd, en heeft het vonnis dd. 31 Maart 1949 dienvolgens werking tegenover appellant?

Waar, in tegenstelling met een sequestratie op grond van het Wetsbesluit dd. 23 Augustus 1944 van de goederen, rechten en belangen van vijandelijke onderdanen, het, zoals in onderhavig geval, alleen om een sequestratie gaat op grond van het Wetsbesluit dd. 17 Januari 1945 van de goederen, rechten en belangen van een in verband met misdrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat verdachte persoon, heeft de Dienst van het Sekwester tot wettelijke opdracht, zoals blijkt uit de bewoordingen van het verslag, dat het Wetsbesluit dd. 17 Januari 1945 voorafgaat, het vermogen van de gesekwestreerde te vrijwaren, te bewaren, te beheren, en in sommige gevallen zelfs te vereffenen, zowel met het oog op de belangen van de Schatkist (ten einde o.m. de bedrieglijke insolventie van de gesekwestreerde te voorkomen), als in het belang van de gesekwestreerde zelf, zijnde deze laatste aldus volkomen beroofd van het beheer der goederen, waarvan hij eigenaar is, en van het recht erover te beschikken, zij het ook dat de aldus in het leven geroepen onbekwaamheid alleen bestaat wat betreft rechtshandelingen van zuiver vermogensrechtelijke aard en uitsluitend ten opzichte van hem, tegen wie de rechtshandelingen niet kunnen worden ingeroepen, d.i. de Dienst van het Sekwester (Zie : Verbreking, 8 April 1948 en het advies van de heer Eerste-Advocaat-Generaal Hayoit de Termicourt : J. T. 1948, blz. 347 tot 351, alsook de noot van de heer Advocaat-

generaal Ganshof van der Meersch onder Verbreking, 23 Juni 1949; Pas. 1949, I, 464; Verschelden : « Les Séquestres », 1951, n<sup>o</sup> 6 en 8, blz. 126 tot 132; en n<sup>o</sup> 23, blz. 152; Koophandel Gent, 24 Juni 1948, R. W. 1948/49, kol. 727; Burg. Antwerpen, 12 Mei 1949, J. T. 1950, blz. 221; Burg. Brussel, 15 Februari 1952; J. T. 1952, blz. 188).

Nochtans wordt algemeen aanvaard dat de Dienst van het Sekwester de onder sequestratie gestelde verdachte of veroordeelde niet vertegenwoordigt en deze met een onbekwame geenszins kan worden gelijkgesteld (behalve, in een zekere mate, wanneer hij als veroordeelde tot een criminele straf wettelijk ontzet is).

Een vrij aanzienlijk deel van de rechtsleer en de rechtspraak aanvaardt dan ook de stelling, dat de gesekwestreerde bekwaam is om in rechte op te treden, hetzij als aanlegger, hetzij als verweerder, zelfs wat betreft de gesekwestreerde goederen. (Zie : J. Bagniet, « Etude Doctrinale »; Rev. Prat. Not. 1946, blz. 386 en volg.; De Backer : « Quelques réflexions en matière de sequestre »; Jur. Comm. Brux. 1946, blz. 258 en volg.; De Pelsmaeker, Noot onder Kooph. Brussel, 21 Mei 1947; J. T. 1948, blz. 46; J. Verstrynge, T. v. Not. 1948, blz. 129 en Rev. des faill. 1948/1949, blz. 253; H. Ruhl, Noot onder Burg. Brussel, 28 Januari 1950, J. T. 1950, blz. 480; Arbeids-gerecht Antwerpen, 25 Februari 1947, R. W. 1950/51, kol. 1235 en de noot; Kooph. Brussel, 29 October 1947; J. C. Brussel 1948, blz. 40; Burg. Brussel, 31 Januari 1948; J. T. 1948, blz. 216; Burg. Kortrijk, 18 Maart 1948; Rev. des faill. 1948, blz. 254; Burg. Gent, 8 Juli 1948, R. W. 1948/49, kol. 725; Kooph. Aalst, 28 October 1947; R. W. 1948/49, kol. 643; Burg. Brussel, 28 Januari 1950; J. T. 1950, blz. 478 en Rev. Prat. Not. 1950, blz. 342, alsook Pas. 1950, III, 33; Burg. Antwerpen, 9 November 1950; Rev. Prat. Not. 1951, blz. 141 en J. T. 1951, blz. 136 en de opmerkingen).

In dat verband heeft een vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Charleroi dd. 2 Juli 1947 (J. T. 1948, blz. 108) zeer duidelijk uiteengezet dat elke assimilatie van de Dienst van het Sekwester met de curator van een faillissement uiteraard uitgesloten is.

Sommige rechterlijke beslissingen hebben weliswaar de bekwaamheid van de gesekwestreerde om in rechtsgedingen van zuiver vermogensrechtelijke aard in rechte op te treden betwist en zijn oproeping in tussenkomst tijdens een tegen de Dienst van het Sekwester nopens de gesekwestreerde goederen ingestelde rechtsovername als niet ontvankelijk verworpen, omdat — zo beweren zij — het doel van de sequestratie is de insolventie van de gesekwestreerde te voorkomen, en o.m. te verhinderen dat hij door bedrog of samen-spanning met derden zijn vermogen zou doen vermindern, welk gevaar vooral zou bestaan, mocht gesekwestreerde als partij in een geding optreden. (Zie : Kooph. Brussel, 13 Juli 1946 (J. T. 1946, blz. 461) en 18 October 1946 (Jur. Comm. Brux. 1946, blz. 177); Kooph. St. Niklaas, 30 Maart 1948; R. W. 1948/49, kol. 1122; kooph. Gent, 24 Juni 1948; R. W. 1948/49, kol. 727).

Laatst vermelde rechtspraak, die ten slotte de gesekwestreerde, wat betreft zijn vermogensrechtelijke rechten en verplichtingen met een onbekwame gelijkstelt, gaat naar ons oordeel heel wat te ver. Het schijnt ons inderdaad geen twijfel te moeten lijden, dat op grond van de verslagen, die de Wetsbesluiten dd. 23 Augustus 1944 en 17 Januari 1945 voorafgaan, evenals in verband met het doel van de sequestratie en de wettelijke opdracht van de Dienst van het Sekwester, niets er zich tegen zou kunnen verzetten, dat

naar aanleiding van een geding betreffende zijn onder sequestratie gestelde goederen de gesekwestreerde samen met de Dienst van het Sekwester zou optreden, zowel als aanlegger als in hoedanigheid van verweerder, wel te verstaan bij wijze van tussenkomst, hetzij dat de gesekwestreerde zelf hiertoe het initiatief zou nemen, hetzij de derde-aanlegger, hetzij de Dienst zelf, waar deze o.m. daarbij belang kan hebben ten einde later elke verdere betwisting te vermijden, die zijn aansprakelijkheid ter sprake zou kunnen brengen.

Er blijkt zich zelfs één geval te kunnen voordoen, waarin de oproeping van de gesekwestreerde noodzakelijk voorkomt, te weten wanneer de Staat een vordering tot schadeloosstelling instelt wegens de misdadige bedrijvigheid van de gesekwestreerde, want, zo de Dienst van het Sekwester de gesekwestreerde goederen beheert in het belang van gesekwestreerde's vermogen, beoogt zijn beheer insgelijks en in de eerste plaats de belangen van de Staat, schuldeiser van de gesekwestreerde, zodat in voormeld geval de belangen van de Dienst van het Sekwester ten slotte strijdig zouden kunnen zijn met die van de persoon, wiens vermogen hij beheert; een strenge opvatting van het verdedigingsrecht vereist derhalve, dat de gesekwestreerde zelf de verdediging van zijn vermogen tegen dergelijke rechtsvordering kan waarnemen, evenwel steeds aan de zijde van de Dienst van het Sekwester, want deze Dienst zal ten slotte aan de gebeurlijke veroordelingen moeten voldoen.

Mag echter uit de hierboven uiteengezette beschouwingen nu besloten worden dat de oproeping van de gesekwestreerde in het geding steeds onontbeerlijk is, zodanig dat diens vertegenwoordiging door de Dienst van het Sekwester als onvolmaakt zou te beschouwen zijn, moest de gesekwestreerde niet in het geding geroepen worden?

In zijn onlangs uitgegeven werk « Les Séquestres », dat een grondige studie is van de Wetsbesluiten dd. 23 Augustus 1944 en 17 Januari 1945 en waarin hij de rechtspraak van 1945 tot 1951 op nauwkeurige wijze heeft getoetst aan de beginselen die aan deze Wetsbesluiten ten grondslag liggen, en meer bepaald aan het doel van een sequestratie en aan de bijzondere opdracht van de Dienst van het Sekwester, heeft de heer Verschelden zeer duidelijk aangetoond, dat aan een ingevolge het Wetsbesluit dd. 217 Januari 1945 onder sequestratie gestelde persoon niet enkel het beschikkingsrecht over zijn goederen tijdelijk ontnomen wordt, maar ook het beheer over die goederen. Met dat beheer wordt de Dienst van het Sekwester belast, niet alleen in het uitsluitend belang van de Staat, maar wel in het belang van iedereen, en o.m. van de gesekwestreerde zelf, voor rekening van wie het behoren zal. (Zie: Op. cit., n° 5, blz. 127-128). Verkeerd is weliswaar de mening dat de Dienst van het Sekwester de wettelijke vertegenwoordiger is van de gesekwestreerde persoon, maar wel juist is die, dat hij de wettelijke beheerder is der gesekwestreerde goederen (Op. cit., n° 25, blz. 157).

Derhalve dient de procedure, strekkende tot het bekomen van een veroordeling ten laste van het gesekwestreerde vermogen, alleen tegen de Dienst van het Sekwester q.q. te worden ingesteld, wat nochtans noch de rechtsgeldigheid, noch het nut, noch de gepastheid, noch zelfs de soms gebleken noodzakelijkheid (zoals hierboven aangestipt) van een oproeping in tussenkomst van de gesekwestreerde uitsluit.

De Dienst heeft inderdaad als verweerder de algemene opdracht over de verdediging der belangen van het gesekwestreerde vermogen te waken in dezelfde hoedanigheid als die waarin hij zulks doet, wanneer hij als aanlegger, tot vervulling van dezelfde opdracht

een dagvaarding doet betekenen ten verzoeken van de Dienst q.q. (Op. cit., n° 26, blz. 155).

« L'Office des Séquestres — zo besluit de heer Verschelden (Op. cit., n° 25, blz. 156) — reste le contradicteur naturel du demandeur qui veut faire valoir des droits sur un patrimoine séquestré. C'est, dès lors, contre lui seul que la condamnation doit être demandée, et non contre le séquestré, lequel d'ailleurs ne pourrait exécuter une condamnation prononcée à sa charge, puisqu'il est dessaisi de l'administration et de la disposition de ses biens. »

« Le séquestré ne pourra donc être mis en cause qu'aux fins d'intervention. Il devra être mis hors cause chaque fois qu'il aura été assigné aux côtés de l'Office pour qu'une condamnation soit prononcée à sa charge sur les biens sous séquestre, conjointement ou solidairement avec l'Office. Le séquestré ne pourra être mis en cause que pour s'entendre déclarer le jugement commun. »

Wij kunnen deze zienswijze volkomen delen en stellen trouwens vast dat de jongste rechtspraak in deze zin luidt (Zie: Hof van Beroep Brussel, 4 Mei 1951; J. T. 1951, blz. 581, en vooral Burg. Brussel, 15 Febr. 1952; J. T. 1952, blz. 188).

Hieruit volgt dan ook dat naar ons oordeel het vonnis van de Rechtbank te Veurne dd. 31 Maart 1949 op grond van de wettelijke fictie, neergelegd in art. 345 Rv., wel werking heeft tegenover de gesekwestreerde, zolang deze beslissing niet gewijzigd of te niet gedaan is ingevolge het door appellant gebeurlijk in te stellen derden-verzet.

Wij besluiten dienvolgens tot de afwijzing van het beroep als zijnde niet gegrond.

#### Arrest.

##### 1. Betreffende de ontvankelijkheid van het hoger beroep ten aanzien van de dienst van het sekwestre :

Overwegende dat appellant weliswaar zonder enig voorbehoud de kosten van eerste aanleg aan de Dienst van het Sekwester heeft voldaan op 30 Mei 1950, d.i. daags vóór de betekening van het hoger beroep aan deze Dienst op 31 Mei 1950;

dat hieruit echter niet kan worden besloten dat appellant ten aanzien van de Dienst van het Sekwester, derde geïntimeerde, in het beroepen vonnis had berust;

Overwegende immers dat in de akte van beroep, die op 25 Mei 1950 aan eerste en tweede geïntimeerde werd betekend, de Dienst van het Sekwester reeds uitdrukkelijk was vermeld als derde geïntimeerde, die bij afzonderlijk exploit moest worden gedagvaard;

dat appellant dus reeds op 25 Mei 1950, d.i. vóór de betaling van de gerechtskosten van eerste aanleg aan derde geïntimeerde, de bedoeling had en duidelijk te kennen gaf ook tegen derde geïntimeerde hoger beroep te zullen instellen;

dat alleen de omstandigheden dat dit laatste beroep te Brussel diende te worden betekend, met zich bracht dat deze betekening pas op 31 Mei 1950 volgde;

dat in die omstandigheden de betaling van de kosten van eerste aanleg aan derde geïntimeerde aan de ontvankelijkheid van het hoger beroep, ook ten zijnen opzichte, geenszins in de weg staat;

##### 2. Ten gronde :

Overwegende dat appellant geen partij was in het geding, dat uitliep op het vonnis van 31 Maart 1949, uitgesproken tegen de Dienst van het Sekwester q.q.; dat anderzijds de sequestratie van de goederen van

appellant opgeheven was op 24 Juli 1948, dus lang voor de uitspraak van voormeld vonnis; dat appellant beweert dat dit vonnis hem dienvolgens niet kan worden tegengeworpen;

Overwegende dat, alhoewel de Dienst van het sekwestreer de gesekwestreerde niet proprio sensu in rechte vertegenwoordigt, nochtans algemeen wordt aangenomen dat wegens het beheer, dat aan de Dienst van het Sekwestreer van de goederen van de gesekwestreerde wordt toevertrouwd, de rechtsvorderingen, welke een veroordeling ten laste van de gesekwestreerde goederen beogen, tegen de Dienst van het Sekwestreer moeten vervolgd worden; dat hieruit noodzakelijk volgt dat een vonnis, regelmatig tegen de Dienst van het Sekwestreer q.q. bekomen, tegen de gesekwestreerde zelf mag uitgevoerd worden in geval na het vonnis de sequestratie opgeheven werd;

Overwegende anderzijds dat krachtens artikel 345 Rv., het ophouden van de betrekkingen, waarin een partij het geding voerde, het voortzetten der procedure niet verhindert;

dat in zulk geval krachtens een wettelijke fictie, gerechtvaardigd door de eisen ener goede rechtsbedeling, de partij die de hoedanigheid waarin zij handelde verloren heeft, veronderstelt wordt deze hoedanigheid te hebben behouden, voor zover betreft de regelmatigheid van de vervolgde procedure tot en inbegrepen het vonnis;

dat dit vonnis dan ook werking heeft ten aanzien van al de personen, ten aanzien van wie het werking zou gehad hebben, indien de hoedanigheid, waarin de partij eerst opgetreden was, was blijven bestaan;

Overwegende bijgevolg dat het verlies van de hoedanigheid, waarin de Dienst van het Sekwestreer de zaak voor de Rechtbank te Veurne aanhangig had gemaakt, niet tot gevolg heeft het vonnis zonder werking te maken tegenover de gesekwestreerde; dat bij gemis van betekening van de opheffing van de sequestratie aan de tegenpartij de procedure, welke regelmatig was begonnen tot en inbegrepen het vonnis zonder hervatting van het rechtsgeding mocht voortgezet worden, hebbende het vonnis hetzelfde gezag en dezelfde uitvoerbaarheid als in geval de sequestratie inmiddels niet was opgeheven;

Overwegende dat het beroepen vonnis dienvolgens bevestigd dient te worden;

*Om deze redenen :*

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935,  
Gehoord de heer Matthys, substituut procureur-generaal in zijn eensluidend advies;

Ontvangt het hoger beroep,

Verklaart het ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

2e Kamer — 17 April 1953.

Voorzitter : M. Bevernaege.

Rechters : M.M. De Vriendt en Delwiche.

Advocaten : Mrs Blanchaert, Wets en Ronse.

### Arbeidsongeval. — Te voren bestaande pathologische toestand van het slachtoffer.

*De te voren bestaande pathologische toestand van het slachtoffer sluit het bestaan van een arbeidsongeval niet uit, indien bewezen is dat de verering van de toestand van de arbeider veroorzaakt is door een plotselinge gebeurtenis, die zich heeft voorgedaan tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst. Dit bewijs kan door vermoedens geleverd worden.*

De Luycker en N.V. Belgische Verzekeringsmij van de Middenstand t/ De Waele-Vermeire.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis, op 5 Maart 1952 in eerste aanleg gewezen door het Vrederecht van het derde kanton Gent, waartegen tijdig en regelmatig hoger beroep is ingesteld;

Overwegende dat de eis, zoals hij ingesteld is vóór de eerste Rechter, er toe strekt te horen zeggen voor recht dat het overlijden van De Waele Alfons, gebeurd de 20 Mei 1951, het gevolg is van een arbeidsongeval overkomen in dienst van de twee eerste appellanten; de appellanten zich dientengevolge tot bepaalde vergoedingen te horen veroordelen;

Overwegende dat het slachtoffer overleden is ten gevolge van een oude breuk met beklemming, die door gangrene was aangetast;

Overwegende dat vaststaat dat het slachtoffer als bestuurder van een tractor met aanhangwagen in dienst was van de twee eerste appellanten; dat op 15 Mei 1951 deze aanhangwagen geladen was met 10 ton en de koppeling los liet, zodat de wagen van de tractor afgleed en voorover stortte;

Overwegende dat blijkt uit het getuigenverhoor, gehouden door de eerste Rechter de 6 Februari 1952, dat het slachtoffer aangedaan was door deze nederstorting te ijverig te werk ging om de zwaar geladen aanhangwagen op te tillen;

Overwegende dat het slachtoffer een oude breuk had;

Overwegende dat een congenitale breuk tot beklemming kan komen door allerhande dagelijks gedoe, zonder dat een buitengewone krachtinspanning wordt gemaakt; zo bijvoorbeeld door hoesten, niezen of dergelijke, d.w.z. door feiten, niet in verband staand met een werkongeval;

Overwegende echter dat deze breuk ook tot beklemming kan komen door een buitengewone krachtinspanning en dus ook een werkongeval kan uitmaken; dat geneesheren immers doorgaans aan patiënten, die aan congenitale breuk lijden, de raad geven grote lichamelijke krachtinspanningen te vermijden;

Overwegende dat het slachtoffer, aangedaan door het nederstorten van zijn aanhangwagen, zich te ver kan gewaagd hebben bij het opkrikken van dit gewicht en also de beklemming van zijn breuk kan veroorzaakt hebben;

Overwegende dat de Rechter dienaangaande bewijs kan aanvragen bij vermoedens (Verbr., 3 November 1932, Pas. 1932, I, 296; Delaruière et Namèche, n° 75); dat er ten deze voldoende vermoedens bestaan;

Overwegende dat getuige Heyse verklaard heeft dat het slachtoffer de wagen heeft opgetild met een keldervij; dat getuigen De Vriendt en Smedt eraan toevoegen dat het slachtoffer ook gebruik maakte van een balk; dat hij op een gegeven ogenblik het werk liet staan; dat hieruit voldoende blijkt dat bij dit krachtinspannend werk een scheuring is ontstaan;

Overwegende dat de verklaring van de getuige Coens Edgard, schoonzoon van appellant, die enigszins in tegenovergestelde zin is, niet als ernstig dient te worden aangemerkt;

dat het enkele feit van zijn verklaring, dat het gebruik van balken bij het opkrikken niet kon helpen, reeds tegen de redelijkheid indruist;

Overwegende dat het niet uitgesloten is dat het slachtoffer, alhoewel onderhevig aan een erge pijn, niet heeft willen bekennen dat hij breuklijder was en zonder meer zijn pogingen heeft gestaakt;

Overwegende dat de dokter Schotte verklaart, dat hij moeilijk kan aannemen dat het slachtoffer na het ontstaan van de beklemming nog in staat was te werken;

Overwegende dat het weerstandsvermogen van personen verschillend kan zijn of ook het toevallig weerstandsvermogen (zie Charleroi, 14 Juli 1927, Rev. acc. trav., 1928, p. 145; Delaruière et Namèche, blz. 131, al. 4); dat de geneesheer zo voorzichtig is daaromtrent niet volledig affirmatief te zijn;

Overwegende anderzijds dat de geneesheer moet toegeven dat, toen hij de beklemming behandelde, deze « reeds meerdere dagen moest ontstaan zijn en reeds door gangrène was aangetast »;

Overwegende dat aan te nemen is dat het slachtoffer, reeds aangetast van de beklemming in voldoende graad van gevaarlijkheid door de oplichting van de vrachtwagen, pas een paar dagen later bij het afspringen van de vrachtwagens plots onuitstaanbare pijn in de buik gevoeld heeft en onpasselijk is geworden, zodat hij gedwongen werd de heilkundige bewerking dadelijk te ondergaan, die de gangrène deed vaststellen (zie Delaruière, blz. 65, al. 2);

Overwegende dat de eerste Rechter derhalve oordeelkundig het werkongeval heeft aangenomen;

Overwegende dat de appellanten terecht op grond van artikel 14 der samengevoegde wetten op de arbeidsongevallen vorderen dat de twee eerste appellanten buiten het geding zullen worden gesteld;

*Op die gronden,*

De Rechtbank, alle andere besluiten van de hand wijzende;

Gelet op de artikelen 2, 23, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het beroep;

Rechtdoende,

Stelt de twee eerste appellanten met name De Luycker buiten het geding;

Bevestigt het beroepen vonnis voor het overige; bepaalt dat de erin vermelde veroordelingen slaan op de derde appellante, de Naamloze Vennootschap Belgische Verzekeringsmaatschappij van de Middenstand; Veroordeelt de derde appellante tot de kosten van het hoger beroep.

NOOT: Dit vonnis is een toepassing van de hiernavolgende principes.

Opdat een ongeval kan aangezien worden als een arbeidsongeval in de zin van de wet van 24 December 1903, en voor het slachtoffer of zijn rechthebbenden een recht op de bij deze wet voorziene vergoedingen kan doen ontstaan, moet het een plotselinge en abnormale gebeurtenis uitmaken, die zich voordoet in de

loop van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst en die veroorzaakt wordt door de onverhoedse inwerking van een uitwendige kracht. Het slachtoffer of zijn rechthebbenden moeten bewijzen dat al deze voorwaarden vervuld zijn (Verbr., 18 October 1928, Pas. I, 247). Dit bewijs kan echter door alle rechtsmiddelen, vermoedens inbegrepen, geleverd worden (Verbr., 3 November 1932, Pas. I, 296; Delaruière et Namèche, n° 75).

De hierboven aangehaalde beginselen sluiten echter niet uit, dat ook een verschijnsel, dat eigen is aan de inwendige constitutie van het slachtoffer, een arbeidsongeval uitmaken kan.

Inderdaad, ieder individu afzonderlijk stelt bij het verrichten van zijn werk zijn eigen constitutie en zijn persoonlijk weerstandsvermogen aan het arbeidsrisico bloot (Bergen, 13 October 1950, J. T. 1951, blz. 40). Een fysiologisch volstrekt normale krachtinspanning, verricht ter gelegenheid van de uitvoering van het normale werk, kan een plotselinge en abnormale gebeurtenis zijn, indien het weerstandsvermogen van het organisme van het slachtoffer op de inwerking van deze uitwendige kracht op abnormale wijze reageert (Luik, 8 December 1952, J. T. 1953, blz. 312). Dit vonnis drukt dit zeer gevat uit in de volgende termen: « Qu'en outre, l'accident du travail, peut consister » dans un fait propre et interne au sujet; qu'il s'agit » dans ce cas d'examiner les conditions anormales dans » lesquelles l'activité physique du sujet s'est exercée, » soit en d'autres termes de déceler un effort accidentel...; » — « Que cet effort accidentel se présente » chez l'ouvrier lorsque la liaison régulière manque » entre l'effort professionnel, physiologiquement normal, déployé dans l'exécution de son travail et les » réactions de défense de l'organisme »;

In dezelfde gedachtengang heeft het Hof van Verbreking beslist, dat de voorafbestaande pathologische toestand van het slachtoffer het bestaan van een arbeidsongeval niet uitsluit, wanneer blijkt, dat het ongeval mede veroorzaakt werd door een plotselinge gebeurtenis, die zich voordeed tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst (Verbr., 27 Maart 1952, J. T. 1952, blz. 434).

K. Moors.

## CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 10 Juli 1952.

Voorzitter: M. J. de Crombrughe de Looringhe.

Rechters: M.M. Et. Eeman en M. van Balberghe.

O.M.: M. V. Van der Meersch.

Advocaat: Mr. V. Sabbe.

**Wegenverkeer. — Vervallenverklaring bij vonnis van het recht om een voertuig te besturen. — Aanvangsdatum van het verval. — Kracht van gewijsde van het vonnis.**

*Vonnis, waarbij de veroordeelde wordt vervallen verklaard van het recht om een voertuig te besturen met ingang op de dag, dat het vonnis is vermeld op de identiteitskaart.*

*Wanneer het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, geldt het voor de Rechter evenals voor de verdachte en voor het Openbaar Ministerie, zodat het moet worden uitgevoerd, zelfs indien de bepaling van de aanvangsdatum in voege voormeld onwettig mocht zijn.*

O.M. t/ Maeyert Ernest.

Overwegende dat, bij vonnis van de correctionele rechtbank te Brugge dd. 5 April 1951, uitspraak doende op tegenspraak en in tweede aanleg, de verdachte bij toepassing van artikel 10 van het Wetsbesluit van 14 November 1939 vervallen verklaard werd van het recht een voertuig of een luchtschip te besturen of een rijder te geleiden;

Dat dit vonnis bepaalt dat de vervallenverklaring een aanvang zal nemen de dag waarop de door de wet voorgeschreven vermeldingen door de griffier zullen ingeschreven zijn op de identiteitskaart of gelijkwaardig stuk van de veroordeelde of, indien deze binnen de vijf dagen geen gevolg geeft aan de hem door de griffier toegezonden uitnodiging, na verloop van de vijfde dag na de verzending van deze uitnodiging;

Overwegende dat tegen dit vonnis geen enkele voorziening werd gesteld, zodat het kracht van gewijsde heeft bekomen;

Overwegende dat ter uitvoering van dit vonnis en overeenkomstig artikel 10, 3°, lid 1, van het Wetsbesluit van 14 November 1939 en artikel 2 van de wet van 1 Augustus 1899, gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 1 Augustus 1924, melding van de uitgesproken vervallenverklaring en van de duur ervan gemaakt werd op de identiteitskaart van de verdachte; dat deze melding door de griffier dezer rechtbank ingeschreven werd op 2 Januari 1952, nadat het kracht van gewijsde had bekomen;

Overwegende dat de kracht van gewijsde van voormeld vonnis van 5 April 1951 ook voor de Rechtbank geldt, evenals zij geldt voor de verdachte en voor het Openbaar Ministerie, dat het moest uitvoeren; dat dienvolgens, zelfs indien de vermelding van de aanvangsdatum van de uitgesproken ontzetting onwettelijk moest zijn, de kracht van gewijsde van deze beslissing niet mag worden miskend noch dienvolgens de uitvoering die er werd aan gegeven;

NOOT: De eis tot verbreking, tegen dit vonnis ingesteld, werd verworpen bij arrest van 13 October 1952.

De verdachte werd vervolgd om een voertuig bestuurd te hebben niettegenstaande de uitgesproken ontzetting. Hij riep in dat het vonnis van 5 April 1951 onwettig was, in zover het de aanvang van de ontzetting vaststelt op een andere dag dan die, waarop het vonnis kracht van gewijsde heeft verkregen. (Zie Verbr. 29 Jan. 1951, Pas. 1951-I-353; Verbr. 8 Oct. 1951, Pas. 1952-I-48 en R.W. 1951-1952, 1033; Verbr. 18 Febr. 1952, Pas. 1952-I-357; Verbr. 10 Maart 1952, Pas. 1952-I-422; Verbr. 5 Mei 1952, Pas. 1952-I-547 (twee arresten); Verbr. 19 Mei 1952, Pas. 1952-I-601; Verbr. 26 Mei 1952 (twee arresten), Pas. 1952-I-617 en 619; Jules Simon in Rev. dr. pén. 1952-1953, nr 1 (Oct. 1952), blz. 88.) Inderdaad, de dag waarop de verdachte het misdrijf pleegde, viel buiten de uitgesproken termijn, zo men de ontzetting, in strijd met de onwettige beslissing van het vonnis a quo liet beginnen op het ogenblik dat dit vonnis kracht van gewijsde heeft gekregen. De rechtbank aanvaardde deze zienswijze niet, doch achtte zich gebonden door de beslissing van het vonnis van 5 April 1951, ook wat betreft de onwettige vaststelling van de aanvang der ontzetting.

V.B.

## RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE LEUVEN

21 April 1953.

Voorzitter: M. Van den Schrieck.

Rechters: M.M. Janssens en Molinet.

Referendaris: M. Van Boxsom.

Advocaten: Mrs E. Van Dessel en A. Hoschet.

**Wegenverkeer. — Aanrijding ten gevolge van het openen van de deur van een stilstaande auto aan de kant van het verkeer.**

*De autobestuurder, die de deur van zijn stilstaande wagen aan de kant van het verkeer opent zonder zich vooraf de zekerheid te verschaffen, dat hij hierdoor het normale verkeer niet hindert, heeft schuld aan de daardoor veroorzaakte aanrijding door een voorbijstekende auto. De bestuurder van deze heeft ondanks het naderen van een wagen uit de tegenovergestelde richting het recht door te rijden en voor te steken, zolang hij zeker is dat de weg voldoende breed is om de kruising toe te laten zonder gevaar van botsing met de stilstaande auto.*

P. V. B. A. Dehaeck-Delbare t/ Beyns.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder De Ruyter, in verblijf te Aarschot, in dato 3 October 1952 geregistreerd;

Aangezien volgens voormeld exploit de vordering er toe strekt verweerder te doen veroordelen tot het betalen aan aanlegster ener vergoeding van 14.585,— frank als herstel der schade, welke aanlegster beweert opgelopen te hebben tengevolge van een verkeersongeval, gebeurd de 8e Mei 1952, omstreeks 22 u. 30, te Wisele op de weg Aarschot-Leuven, met de vergoedende intresten, de gerechtelijke intresten en de kosten;

Aangezien namelijk blijkt dat verweerder op voormelde datum en uur met zijn auto op de rechterzijde van de Aarschotsesteenweg stilstond in de richting Aarschot; dat de auto van aanlegster, bestuurd door haar ondergeschikte Blomme, in de richting van Aarschot reed en de auto van verweerder op het ogenblik dat deze de linkervoordeur van zijn stilstaande auto opende, met gevolg dat de voordeur van zijn voertuig met de rechterflank van aanlegster's auto in aanraking kwam;

Aangezien verweerder zijn verantwoordelijkheid betwist, bewerende dat het ongeval alleen te wijten is aan het feit, dat de ondergeschikte van aanlegster zijn wagen van te dichtbij voorbijgestoken heeft;

Aangezien uit de bestanddelen en omstandigheden van het ongeval echter blijkt, dat de schuld en de oorzaak van het ongeval alleen berusten bij verweerder, die de onvoorzichtigheid begaan heeft de voordeur van zijn wagen langs de kant van het verkeer open te doen zonder zich vooraf te hebben verzekerd dat hij hierdoor het normaal verkeer niet zou hinderen;

Aangezien immers vaststaat dat, indien verweerder de linkerdeur van zijn wagen niet geopend had, er geen aanrijding met de voorbijstekende wagen van aanlegster zou gebeurd zijn; dat gezien de wagen van verweerder stil stond, de ondergeschikte van aanlegster het recht had ondanks het naderen van een auto, komende uit de tegenovergestelde richting, door te rijden en voor te steken, zolang hij zeker was dat de weg voldoende breed was om de kruising toe te laten zonder gevaar van botsing met de stilstaande auto van verweerder; dat zulks in casu normaal het geval moest zijn en bijgevolg aan de bestuurder van de

auto van aanlegster het verwijt niet kan gemaakt worden een onvoorzichtigheid te hebben begaan door de auto van verweerder gebeurlijk te dichtbij te hebben voorgestoken, aangezien voormeld voertuig niet in beweging was, maar stil stond, en dat hij het normaal niet zou geraakt hebben, indien verweerder de linker voordeur van zijn wagen niet plots had geopend; dat verweerder behoorde de nodige voorzorgsmaatregelen te treffen en zich in alle geval te verzekeren, dat hij niet ging voorgestoken worden op het ogenblik dat hij de voordeur van zijn wagen wilde openen in de richting van het verkeer; dat zulks des te meer geboden was, daar een ander voertuig in aantocht was, hetgeen de voorsteker belette zijn voorstekingsbeweging uit te voeren door gebeurlijk meer naar het midden van de weg uit te wijken;

Aangezien de schade, veroorzaakt aan de auto van aanlegster, op tegenspraak werd geraamd op 14.168,— frank + 1.417,— frank, zijnde 15.585,— frank; dat de onbruikbaarheid luidens hetzelfde proces-verbaal van 28 Mei 1952 vastgesteld werd op 6 dagen, waaraan hoogstens 5 dagen dienen te worden toegevoegd voor de gebruikelijke formaliteiten tot vaststelling der schade; dat ten slotte de dagelijks vergoeding moet worden bepaald op 150,— frank, hetgeen de vergoeding wegens genotsderving brengt op 1.650,— frank;

*Om deze redenen,*

De Rechtbank,

Alle andere en meer omvattende besluiten verwerpende;

Veroordeelt verweerder aan aanlegster te betalen de som van 15.585,— frank plus 1.650,— frank, zijnde 17.235,— frank, met de vergoedende intresten, de gerechtelijke intresten en de kosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-tengestaande alle voorziening en zonder borgstelling.

## RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer — 16 October 1952.

Voorzitter : M. De Baillie.

Rechters : M. M. Loicq en d'Udekem.

Referendaris : M. Cloquet.

**Zaakwaarnemer. — Belast met verkoop van een handelszaak. — Verplichting om zich zekerheid te verschaffen omtrent de handelingsbekwaamheid van de door hem aangebrachte gegadigde.**

*De zaakwaarnemer, die de opdracht heeft aanvaard om voor zijn opdrachtgever een koper te zoeken voor diens handelszaak, is verplicht zich zekerheid te verschaffen omtrent de handelingsbekwaamheid van de door hem aangebrachte eventuele koper. Indien de opdrachtgever van de verkoop heeft moeten afzien, omdat de door de zaakwaarnemer aangebrachte gegadigde minderjarig was gebleken, hetgeen de zaakwaarnemer niet ter kennis van de opdrachtgever had gebracht, moet de zaakwaarnemer de commissie terugbetalen, die hij vooruit ontvangen had.*

Declerck t/ Vandenbergh.

Overwegende dat verweerder door eiseres als houder van een « zakenbureau » werd gelast « alle onder-

handelingen aan te gaan en afstanden af te sluiten nopens » de handelszaak van eiseres;

Overwegende dat dergelijke opdracht verweerder verplichtte zich van de gewone handelingsbekwaamheid te verzekeren van de gebeurlijke koper van de handelszaak;

Overwegende dat vaststaat dat verweerder als koopster van de zaak een persoon voorstelde, die in feite minderjarig was en met wie een « compromis » de 11e Januari 1951 werd getekend door bemiddeling van verweerder;

Overwegende dat verweerder erkent die omstandigheid te hebben gekend, doch erbij voegt dat eiseres dit eveneens wist, zozeer dat het verlijden van de definitieve verkoopakte tot 15 Maart 1952 werd uitgesteld, juist omdat de koopster dan meerderjarig zou geworden zijn;

Overwegende dat eiseres betwist dat de minderjarigheid van de koopster te harer kennis werd gebracht en de ondertekening van de definitieve akte wegens die minderjarigheid werd uitgesteld;

dat verweerder zijn bewering dienaangaande niet bewijst en niet aanbiedt te bewijzen;

Overwegende dat eiseres wel door de onbekwaamheid van de medehandelaar partij genoot werd van de voorgestelde overlating af te zien;

dat verweerder haar ten onrechte verwijt niet tegen de minderjarige koopster in rechte te hebben gehandeld, vermits hij geen enkele grond kan noemen, waarop eiseres tegen de koopster een vordering had kunnen doen steunen;

Overwegende dat verweerder aldus de schuld draagt dat de overlating niet tot stand kwam;

Overwegende dat verweerder dan ook de commissie aan eiseres moet terugbetalen, welke hij van haar op voorhand ontvangen had;

Overwegende dat eiseres beweert aan verweerder 8000,— frank commissie te hebben uitbetaald, alhoewel verweerder volgens de overeenkomst slechts recht had op 6.250,— frank;

dat eiseres de betaling van een hogere som dan de bedongen commissie niet bewijst;

Overwegende dat verweerder zijnerzijds ten onrechte betwist de som van 6.250,— frank te hebben ontvangen;

dat de woorden « commissie voldaan » inderdaad op het compromis te lezen staan en de handtekening van verweerder onder voormelde woorden volgt;

Overwegende dat er geen aanleiding bestaat tot aftrek van het forfaitair bedrag der publiciteitskosten;

*Om deze redenen,*

De Rechtbank,

Melding makende dat de artikelen 2 en 42 der taalwet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Verklaart de vordering ontvankelijk en, rechtdoende ten gronde, verwijst verweerder om aan eiseres terug te betalen de som van 6.250,— frank met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding tot heden;

Verdere kosten voorbehouden.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPER

1e Kamer. — 25 Maart 1953.

Voorzitter : M. Matton.

Rechters : M.M. Verfaillie en Talpe.

Advocaten : Mrs Vander Mersch en Lefère.

1. **Rechtsvordering. — Aard en werking van een verzoek om uitstel krachtens art. 122 Rv.**
2. **Pacht. — Vruchtgebruik. — Opzegging van de pacht door de eigenaar na het einde van het vruchtgebruik. — Geen aanleiding tot het toestaan van een uitstel aan de pachter.**

1. *Daar artikel 122 Rv. aan de Rechter toelaat een gevraagd uitstel toe te staan bij hetzelfde vonnis, waarbij hij over het geschil beslist, is een zelfstandig verzoek in hoger beroep om uitstel te verkrijgen niet ontvankelijk; de tegenpartij kan en mag bij de aanvang van het geding de niet-ontvankelijkheid opwerpen.*

*In het onderhavige geval is het verzoek om uitstel echter niet zelfstandig, doch van ondergeschikte aard, daar appellant verklaart de door hem in eerste aanleg genomen besluiten te herhalen, welke besluiten strekken tot weigering van de vanwaardeverklaring van de door geïntimeerde gedane opzegging.*

*Het verzoek om uitstel kan hier niet op zichzelf als tegenvordering worden beschouwd, maar veeleer als verweermiddel, zodat het voor het eerst in hoger beroep kan worden gedaan.*

*Uit artikel 122 Rv. blijkt dat de wet het toestaan van uitstel niet alleen ten aanzien van de verplichting tot betaling ener geldsom voorziet, maar ook ten opzichte van alle wederkerige verbintenissen.*

*De rechter moet echter zeer omzichtig zijn bij het toestaan van uitstellen en daarbij rekening houden met de omstandigheden en de belangen van beide partijen.*

2. *In zake landpacht wordt de duur van de opzeggings termijn bij artikel 1775 B.W., en artikel 14 Wet van 7 Juli 1951 uitdrukkelijk bepaald op twee jaar; deze bij de wet bepaalde opzeggingstermijn kan niet overschreden worden.*

*Doordat de rechter een uitsel toestaat, verlengt hij theoretisch niet de bij de wet bepaalde termijn van twee jaar, maar schorst slechts de uitvoering van het vonnis voor de door hem bepaalde tijd.*

*Artikel 595 B.W. heeft ten doel het erf niet met een te lange pacht te laten bezwaren, daar het recht van vruchtgebruik wezenlijk van tijdelijke aard is. In het onderhavige geval beschikt de pachter bij inachtneming van de wettelijke opzeggingstermijn nog over geruime tijd, zodat er geen aanleiding bestaat om een uitstel toe te staan.*

Termote en cs. t/ Dewulf.

Gezien het vonnis waartegen hoger beroep, gewezen door de heer Vrederechter van het tweede kanton Ieper op 31 October 1952, geregistreerd te Ieper de 6<sup>e</sup> November 1952, ontvangen 70 frank door de ontvanger Vandamme;

Aangezien het beroep binnen de bij de wet bepaalde termijn is ingesteld;

Aangezien de oorspronkelijke vordering er toe strekt de ten verzoeken van geïntimeerde aan appellant op 27 September 1951 betekende opzegging geldig en van waarde te horen verklaren tegen 1 October 1953;

Aangezien de eerste rechter oordeelkundig de artikelen 595 en 1430 van het Burgerlijk Wetboek heeft toegepast;

Aangezien de appellant in beroep, na verklaard te hebben zijn in eerste aanleg genomen besluiten te herhalen, aan de rechtbank vraagt uitstel te bekomen tot 1 October 1955 of tot tenminste 1 October 1954;

Aangezien geïntimeerde daartegen opwerpt, dat dit verzoek om uitstel te bekomen niet ontvankelijk is, daar het voor het eerst in hoger beroep is gedaan;

Aangezien artikel 122 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de Rechtbank vrijlaat de gevraagde termijnen toe te staan bij het vonnis zelf, dat beslist over het geschil; dat dienvolgens een zelfstandig verzoek tot het bekomen van uitstel niet ontvankelijk is en de tegenpartij in limine litis de niet-ontvankelijkheid kan en mag opwerpen (Brb. Ieper 5-2-1936, Rechtsk. Wkbl. 1935-1936, kol. 1038);

Aangezien men in casu niet staat voor een zelfstandig verzoek, maar dit van ondergeschikte orde is, daar appellant zijn besluiten in eerste aanleg verklaart te herhalen, welke besluiten strekken tot de niet van waardeverklaring door de Rechtbank van de door geïntimeerde gedane opzegging;

Aangezien het verzoek niet op zich zelf als een tegenvordering kan gelden, aangezien zij dient gepaard te gaan met een andere vordering; dat zij eerder als een verdedigingsmiddel geldt, strekkende tot het doen afwijzen, volledig of gedeeltelijk, van de ingestelde vordering, zodat zij als verdedigingsmiddel voor de eerste maal in hoger beroep kan voorgebracht worden;

Aangezien geïntimeerde opwerpt dat zelfs, indien dit verzoek tot het bekomen van uitstel ontvankelijk is, het dan nog door de Rechtbank niet kan worden ingewilligd, daar het in strijd is met artikel 1775 Burgerlijk Wetboek en artikel 14 der wet van 7 Juli 1951;

Aangezien artikel 122 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de gevallen opsomt, waarin door de Rechtbanken termijnen kunnen worden toegestaan, namelijk in de gevallen, voorzien in de artikelen 1184, 1244, 1900, 1901;

Dat artikel 129 wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de gevallen bepaalt waarin geen termijnen kunnen worden toegestaan;

Aangezien nochtans de Rechtbank in het toekennen van termijnen met veel omzichtigheid dient te werk te gaan; dat zij de omstandigheden en het belang van iedere partij dient na te gaan;

Aangezien in zake landpacht door artikel 1775 Burgerlijk Wetboek en artikel 14 der wet van 7 Juli 1951, de duur van de opzegging formeel is bepaald op twee jaar; dat die door de wet bepaalde opzegging van twee jaar niet kan overschreden worden;

Dat door termijnen van respijt toe te staan de Rechtbank de door de wet vastgestelde termijn van twee jaar theoretisch niet verlengt; dat de toegestane termijnen slechts de uitvoering van het vonnis voor een tijd, die de rechtbank in haar vonnis bepaalt, schorsen;

Aangezien in casu de opzegging enkel van kracht wordt op 1 October 1953; dat appellant dus nog over een zevental maanden beschikt onverminderd het feit, dat de zaak reeds werd ingeleid bij oproeping in verzoening op 7 December 1951;

Aangezien artikel 595 Burgerlijk Wetboek betreffende het vruchtgebruik juist tot doel heeft het erf niet met een te lange pacht te bezwaren, daar vruchtgebruik essentieel tijdelijk is (Les Nouvelles Dr Rural T 3 p. 167);

Dat dienvolgens geen termijnen dienen te worden toegestaan;

Gezien de hier overgenomen motieven van de eerste rechter;

*Om deze redenen :*

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

De Rechtbank, rechtsprekend in hoger beroep, alle andere of strijdige conclusies van de hand wijzend als ongegrond;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, doch ongegrond;

Bekrachtigt het vonnis a quo in al zijn beschikkingen en veroordeelt appellant tot de kosten van het hoger beroep.

NOOT: Zie hierna de bij bovenstaand vonnis bevestigde beslissing van de Vrederechter te Ieper, d.d. 31 October 1953.

### VREDEGERECHT TE IEPER

2e Kanton. — 31 October 1952.

Rechter: M. Ghestem.

Advocaten: Mrs Lefere en Van der Mersch.

**Pacht. — Vruchtgebruik. — Duur voor dewelke de vruchtgebruiker geldig een onder het vruchtgebruik vallend goed in pacht kan geven.**

*Door de vruchtgebruiker voor de tijd van negen jaar of minder aangegane pachten, welke zijn gesloten meer dan drie jaren voor het verstrijken van de lopende pacht, zijn zonder gevolg, tenzij hun uitvoering begonnen is vóór het eindigen van het vruchtgebruik. (Artikel 595 i.v.m. artikel 1430 B.W.)*

Dewulf t/ Termote en cs.

Aangezien de vordering er toe strekt de opzegging, ten verzoeken van eiser aan verweerders betekend op 27 September 1951, geldig en van waarde te horen verklaren tegen de eerste October 1953; dienvolgens te horen zeggen voor recht, dat verweerders hoofdelijk en ieder voor het geheel zullen gehouden zijn om de hofstede staande en gelegen te Elverdinge, groot 27 Ha. 64 a. 10 ca., te verlaten vanaf de 1<sup>o</sup> October 1953 met al wie en al wat zich erop bevindt op straf daartoe gedwongen te worden met de hulp van de sterke arm;

Aangezien eiser eigenaar geworden is van hierboven vermelde hofstede bij akte verleden ten overstaan van Meester Ameye, notaris te Roeselare, op 29 Juni 1946;

Dat deze hofstede in pacht gehouden wordt door verweerders of tenminste door de eerste vier verweerders;

Dat de vier verweerders bedoelde hofstede in pacht hebben gekregen met ingang van 1 September 1944 van Mejuffrouw Anna Malou, wonende te Brussel;

Dat deze laatste de pachtovereenkomst ondertekend heeft in haar hoedanigheid van vruchtgebruikster;

Dat dezelfde Mejuffrouw Anna Malou op 15 Maart 1946 een bijkomende geregistreerde pachtovereenkomst betreffende dezelfde hofstede heeft ondertekend met de vier verweerders voor de periode, gaande van 1 October 1953 tot 1 October 1955;

Aangezien eiser op 27 September 1951 bij aangezekend schrijven opzegging van pacht heeft doen betekenen aan verweerders tegen de 1<sup>o</sup> October 1953 met mededeling dat hij de hofstede persoonlijk in bedrijf wenste te nemen;

Aangezien volgens artikel 595 van het Burgerlijk

Wetboek de vruchtgebruiker voor de pachten welke hij toestaat wat betreft het tijdstip, waarop de pachten moeten vernieuwd worden en de duur van de pachten zich moet gedragen naar de regelen, die gelden voor de echtgenoot ten aanzien van de goederen van de vrouw;

Aangezien artikel 1430 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de pachten van 9 negen of minder, welke de echtgenoot alleen heeft aangegaan of vernieuwd ten aanzien van de goederen van zijn vrouw, meer dan 3 jaar voor het verstrijken van de lopende pacht, wanneer het landbouwgoederen betreft, zonder gevolg zijn, ten ware hun uitvoering begonnen is voor de ontbinding van de gemeenschap;

Aangezien hier de pachten van 9 jaar of minder, aangegaan door de vruchtgebruikster meer dan 3 jaar voor het verstrijken van de lopende pacht, zonder uitwissel zijn, ten ware hun uitvoering begonnen is voor het eindigen van het vruchtgebruik;

Aangezien Mejuffrouw Anna Malou overleden is op 2 September 1952;

Dat de op 15 Maart 1946 gesloten pacht voor twee jaar vanaf 1 October 1953 tot 1 October 1955 aangegaan werd, dus meer dan drie jaar voor het einde van de lopende pacht, d.w.z. meer dan 3 jaar voor 1 October 1953;

Dat Mejuffrouw Anna Malou overleden is op 2 September 1952 en door haar overlijden het vruchtgebruik geëindigd is;

Dat er geen begin van uitvoering geweest is van de pacht van 1 October 1953 tot 1 October 1955;

Dat deze pacht van 1 October 1953 tot 1 October 1955 zonder gevolg is;

*Voor wat de kosten betreft :*

Aangezien de vier eerste verweerders alleen pachters waren van mejuffer Anna Malou;

Dat de andere verweerders met deze zaak niets te maken hadden;

Dat zij nochtans gedagvaard werden;

Dat de eerste vier verweerders dit hebben laten weten aan de aanlegger;

Dat de vier eerste verweerders de kosten van het geding zullen moeten dragen, behalve de kosten van dagvaarding tegenover de vijfde, zesde, zevende, achtste, negende, tiende, elfde, twaalfde, dertiende en veertiende verweerder, die ten laste van eiser moeten gelegd worden;

Gezien alle pogingen om de zaak in der minne te regelen vruchteloos gebleven zijn;

Aangezien voldaan is aan de wet van 15 Juni 1935 nopens het taalgebruik in gerechtszaken;

*Om deze redenen :*

Wij, Vrederechter, in eerste aanleg en op tegenspraak rechtdoende, alle verdere besluiten afwijzende als ongegrond;

Zeggen voor recht, dat alleen de eerste vier verweerders bij deze zaak belang hebben, dat de andere verweerders met de zaak niets te maken hebben, dat voor hun dit geding zonder voorwerp is en dat zij dus buiten het geding moeten worden gesteld;

Verklaren de gedane opzegging geldig en van waarde en zeggen voor recht, dat zij haar volle uitwissel zal hebben met 1 October 1953;

Dienvolgens zeggen voor recht, (enz.)

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande alle voorziening en zonder borgstelling.

NOOT: Zie hiervoor het vonnis van de Rechtbank te Ieper d.d. 25 Maart 1953, waarbij bovenstaand vonnis is bevestigd.

## VREDEGERECHT TE SCHAARBEEK

14 Augustus 1953.

Rechter : M. Berrewaerts.

Advocaten : Mrs Van Cauter en Mommens.

1. **Huwelijk. — Afstand van de huwelijksgemeenschap. — Niet tijdig opmaken van inventaris.**
2. **Rijksmaatschappelijke Zekerheid. — Verjaring. — De in artikel 12 van het wetsbesluit van 28 December 1944 bepaalde termijn van drie jaar is een verjaringstermijn en niet een vervaltermijn.**

1. *De weduwe, die niet een inventaris van al de goederen der gemeenschap heeft opgemaakt binnen drie maanden na het overlijden van haar echtgenoot, kan niet meer afstand doen van de gemeenschap (art. 1459 B.W.). De schulden der gemeenschap komen derhalve voor de helft te haren laste (art. 1482 B.W.).*

2. *De in art. 12 van het Wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd bij art. 2 van het Wetsbesluit van 6 September 1946, bepaalde driejarige termijn is een verjaringstermijn en niet een vervaltermijn. Zulks staat buiten twijfel sedert het inwerking-treden van de wet van 30 December 1952, waarvan art. 2 par. 3 immers bepaalt, dat de handelingen, verricht door de algemene bestuurder en door de adjunct-algemene bestuurder vóór het inwerking-treden dezer wet, geldig de verjaring stuiten.*

*De artikelen 2219 en volgende B. W. zijn derhalve van toepassing op bedoelde termijn, zodat de loop daarvan kan gestuit en geschorst worden.*

R. M. Z. t/ Tailleur.

Overwegende dat de vordering van eiser ertoe strekt verweerster te doen veroordelen tot betaling van 176.380 frank uit hoofde van achterstallige bijdragen voor maatschappelijke zekerheid, verhoogd met de bijslag van 20 % en der verwijlsrenten tegen 5 % te verrekenen vanaf 24.6.1950 op 172.543 frank en vanaf 21.9.50 op 3.857 frank;

1. Overwegende dat verweerster tijdig en rechtsgeldig afstand heeft gedaan van de nalatenschap van haar overleden echtgenoot;

Overwegende dat zij echter te laat en onregelmatig afstand heeft gedaan van de gemeenschap, die bestond tussen haar en haar overleden echtgenoot, vermits zij niet, zoals voorzien door art. 1459 van het B.W., een inventaris heeft opgemaakt van al de goederen dezer gemeenschap binnen de drie maanden na het overlijden van haar echtgenoot (zie ons vonnis dd. 26.9.1952 : R. M. Z. c. Tailleur);

Overwegende dat verweerster dus onherroepelijk, doch slechts voor de helft de schulden van de gemeenschap tussen haar en haar overleden echtgenoot ten hare laste moet nemen overeenkomstig art. 1482 van het B. W.;

Overwegende dat verweerster derhalve dient veroordeeld te worden tot betaling van de helft der gevorderde bedragen;

2. Overwegende dat verweerster op bijkomende wijze beweert dat de driejarige verjaring, bepaald door art. 12 van het Wetsbesluit van 28 December 1944, gewijzigd bij art. 2 van het Wetsbesluit van 6 September 1946, het karakter heeft van een vervaltermijn, waarop art. 2219 en volgende van het Burgerlijk Wetboek op de verjaring niet van toepassing zijn, en die derhalve niet onderworpen is aan de oorzaken, die de

verjaring stuiten of de loop ervan schorsen, zodat de tegen verweerster ingespannen vordering verjaard is;

Overwegende dat, indien rechtsleer en rechtspraak op dit punt tot heden ten zeerste verdeeld zijn geweest omwille van het feit dat de wettekst desbetreffend geen klaarheid gaf, alle twijfel hieromtrent weggenomen werd sedert het inwerkingtreden van de wet van 30 December 1952; dat artikel 2 par. 3 dezer wet immers voorschrijft dat «de handelingen gesteld door de algemene bestuurder en door de adjunct-algemene bestuurder voor het inwerkingtreden van deze wet stuiten geldig de verjaring»;

Overwegende dat, waar door de wetgever uitdrukkelijk bedongen wordt dat de verjaring der vorderingen, waarover de R.M.Z. voor de burgerlijke rechter beschikt tegen de aan de wettelijke regeling onderworpen werkgevers wegens niet-betaling van bijdragen binnen de gestelde termijnen, kan worden gestuit, deze verjaring inderdaad in geen geval nog kan aangezien worden als een vervaltermijn, maar dient aangemerkt te worden als een normale verjaringstermijn, waarop de artikelen 2219 en volgende van het B. W. van toepassing zijn en waarvan de loop kan geschorst en gestuit worden;

Overwegende dat te dezen de driejarige verjaring, welke is begonnen te lopen vanaf het verstrijken van het trimester, voor hetwelk de bijdragen verschuldigd zijn, geschorst en gestuit werd door de aangiften, door de overleden echtgenoot van verweerster gedaan; dat al deze aangiften immers werden gedaan voor de terzake bedoelde trimesters op 24 Juni 1950 en 16 Augustus 1950, zodat de verjaring zou zijn ingetreden, indien ze niet voor 24 Juni 1953 door de dagvaarding, welke op 26 Mei 1953 betekend werd, was gestuit;

Overwegende dat de schuld van verweerster derhalve niet door bevrijdende verjaring tenietgegaan is;

3. Overwegende dat de gevorderde intresten slechts kunnen toegekend worden op de bijdragen en bijlagen, in de rekeninguittreksels van 24 Juni en 21 September 1950 vermeld, en niet op de erin opgenomen intresten; dat de gevorderde wettelijke intresten derhalve moeten worden toegekend over 162.832 fr. vanaf 24 Juni 1950 en over 3854 fr. vanaf 21 September 1950;

Overwegende dat de wettelijke intrestvoet tot 30 Juni 1953 terzake de vorderingen van de R.M.Z. 5 % bedraagt, maar dat vanaf 1 Juli 1953 deze intrestvoet wettelijk op 12 % werd gebracht door K. B. van 15 Juni 1953, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 18 Juni 1953;

*Om deze redenen :*

Op tegenspraak en in eerste aanleg rechtdoende, Veroordelen verweerster aan eiser de som van 83.333 frank te betalen zijnde de helft der door haar overleden echtgenoot uit hoofde van achterstallige bijdragen voor maatschappelijke zekerheid, erin begrepen de bijslag van 20 %, verschuldigde som;

Veroordelen ze bovendien tot de verwijlsintresten tegene 5 % over 81.416 fr. vanaf 24 Juni 1950 tot 30 Juni 1953, en op 1917 fr. vanaf 21 September 1950 tot 30 Juni 1953, en tegen 12 % over 83.333 fr. vanaf 1 Juli 1953 tot op de dag der volledige betaling;

Verwijzen ze in de kosten van het geding. Zeggen de eis ongegrond wat het overige betreft en wijzen hem af voor wat dit betreft.

NOOT : 1. Het in bovenstaande vonnis aangehaalde vonnis d.d. 26 September 1952 van dezelfde rechter tussen dezelfde partijen is opgenomen in R. W. 1952-1953, 898.

2. Bedoelde termijn werd o.a. beschouwd als verval-

termijn door de Rechtbank Luik 14 Januari 1952, R.W. 1952-1953, 934, en door de Rechtbank Kortrijk, 15 Januari 1953, R. W. 1952-1953, 937 (dit laatste vonnis met noot).

De Brugse Vrederechter 3 November 1951, R.W. 1952-1953, 765, spreekt van een «verjaring», die de Rechter ambtshalve moet toepassen. Met het oog op art. 2223 B.W., dat aan de Rechter verbiedt het middel van verjaring ambtshalve toe te passen, lijkt het echter waarschijnlijk dat die Vrederechter aan een vervaltermijn heeft gedacht.

## BIBLIOGRAPHIE

**Prof. Dr Armand MERGEN : Methodik kriminalbiologischer Untersuchungen.** — Stuttgart, Ferd. Enke Verlag, 1953 (60 blz.).

De opsteller van deze verhandeling over de methodiek van het persoonsonderzoek in strafrecht, doceert de criminologische wetenschappen aan de universiteit te Mainz. Daarenboven bezielt hij op de meest vooruitstrevende wijze de Dienst voor Sociaal Verweer, die door de Luxemburgse regering bij besluit van 31 Jan. 1951 werd opgericht, alsmede het Luxemburgs *Comité d'Action contre le Crime et la Délinquance*.

Wat Prof. Mergen's werken steeds heeft gekenmerkt is wel een diepgaand inzicht in het criminologisch vraagstuk, dat gepaard gaat met daadwerkelijke ervaring i.z. de resocialisatie nastrevende penitentiaire en postpenitentiaire actie.

Van een veelbelovende kennis der *kriminalbiologie* gaf de auteur blijk, en tijdens het te Brussel, in 1951, gehouden Europees Seminarie over de observatie van de delinquent, en tijdens de Europese en Amerikaanse colloquia tot voorbereiding van het te Antwerpen opgeroepen derde internationaal Congres voor Sociaal Verweer, en tijdens de jongste bijeenkomsten van de Penitentiaire Benelux-commissie.

Na zijn proefstuk over de *Kriminalität der Geisteskranken* (Luxemburg, 1952), zijn veel besproken brochure over *La Narcoanalyse* (Luxemburg, 1949) en zijn originele verhandeling over *Die Tiroler Kärner* (Mainz, 1950), geeft Prof. Mergen ons thans een kort doch kernachtig stuk over het aan onze strafrechterlijke bundels te voegen persoonsdossier.

Na een blik op de scholenstrijd i.z. definitie en voorwerp van de *kriminalbiologie*, beperkt de schrijver zich onmiddellijk tot het probleem van een tot betere kennis van de delinquent geschikte methode, welke rekening houdt met alle betrokken wetenschappen, en er toe strekt het nieuw strafrechterlijk inzicht dadelijk te dienen.

Ten deze wordt de observatie van het individu met deze van de groep vergeleken, en bewezen waarom de observatie van een delinquent op alle aspecten van zijn daad moet slaan, waarom zij een *einheitliche Gesamtbetrachtung* moet uitmaken, die tegelijk rekening houdt met het neurofysiologische van de Italiaanse, het sociologische van de Amerikaanse en het psychiatrische en/of psychologische van de Franse criminologie. Dan alleen kunnen verantwoorde statistische gegevens worden afgeleid.

Nadien bestudeert de auteur op welke wijze de observatie praktisch moet worden doorgevoerd en hoe haar resultaten moeten worden geïnterpreteerd. En hier verklaart de opsteller, in strijd met de algemeen verdedigde stelling, dat het rechtstreeks onderzoek

van de persoon het inwinnen van documentatie moet voorafgaan.

Prof. Mergen bespreekt dan in details de methode die in het Groot-Hertogdom Luxemburg wordt gebruikt.

Wat de buiten de belanghebbende ingewonnen inlichtingen betreft, worden verschillende enkwesten doorgevoerd. Over burgerlijke stand, beroep en bedrijvigheid, gedrag en sociale houding, enz., bevraagt men zich bij de gemeentelijke overheid. Naar familiaal milieu, medisch voorgaande, persoonstrekken en omstandigheden van het feit wordt het onderzoek gedaan door geschoolde assistenten. Voor inlichtingen over strafrechterlijk verleden wordt door het Parket gezorgd. Over jeugdijaren, scholariteit, sociaal ontluiken, enz. wordt geïnformeerd bij het onderwijzerskorps. Over het penitentiair reageren eindelijk, verstrekt de gevangenisdirecteur alle mogelijke ophelderingen, en over de actuele gezondheidstoestand spreekt de gevangenisgeneesheer zich uit.

Benevens deze min of meer administratieve documentatie, wordt een zuiver criminologisch onderzoek doorgevoerd. Het strekt eerst tot een nauwkeurige hersamenstelling van het familiaal en individueel voorgaande van de delinquent. Anderzijds wordt er overgegaan tot klinische doorpeilingen en test-onderzoeken. Eindelijk wordt een synthese opgemaakt waarin alle bekomen bestanddelen en aspecten worden tegenovereen gesteld, tot grondslag van een criminologisch diagnostic en een psychosociaal pronostic.

Men weet hoe het vraagstuk van de biosociopsychologische observatie der delinquenten bijzonder actueel is en aanleiding geeft tot vele theoretische verdelingen en praktische proeven. Het hierboven gerecenseerd stuk zal er gewis toe bijdragen onze pogingen te steunen op wetenschappelijk onbetwistbare en praktisch beproefde criteria.

S. V.

## OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 September—30 September 1953.)

### I. STAATS- EN ADMINISTRATIEF RECHT

1. *Oorlogsslachtoffers*. — Bij de wet van 28 Juli 1953 (Stbl. 2 September 1953, 5329) worden de herstelvergoedingen aan de Burgerlijke Slachtoffers van de oorlog 1914-1918 verhoogd en aangepast aan de nieuwe omstandigheden.

2. *Statuut van de weerstanders door de sluikpers*. — Het K. B. van 17 Juli 1953 (Stbl. 13 September 1953, 5645) regelt de samenstelling der controlecommissies en van hun bevoegdheid en stelt de procedure vast voor de toepassing der wet van 1 September 1948 houdende inrichting van het statuut van de weerstanders door de sluikpers.

3. *Samenstelling van de controlecommissies en de commissie van beroep voor weerstanders door de sluikpers*. — Bij M. B. van 4 Augustus 1953 (Stbl. 13 September 1953, 5650) wordt de samenstelling van de controlecommissies en de commissie van beroep voor weerstanders door de sluikpers bepaald.

4. *Burgerlijke oorlogsslachtoffers 1940-'45. — Invaliditeitscommissies — procedure*. — Het K. B. van 14 Juli 1953 (Stbl. 13 September 1953, 5658) wijziget het K. B. van 15 September 1935 ter bepaling van de

rechtspleging in zake herstel van schade voortspuitend uit oorlogsfeiten en heft het regentsbesluit van 14 Februari 1950 op.

Nieuwe burgerlijke invaliditeitscommissies worden ingesteld en sommige procedureregelen worden vereenvoudigd.

5. *Statuut der burgerlijke weerstanders en werkweigeraars.* — Het K. B. van 29 Augustus 1953 (Stbl. 17 September 1953, 5735) regelt de samenstelling der controlecommissies en van hun bevoegdheid en stelt de procedure vast voor de toepassing van het wetsbesluit van 24 December 1946 houdende inrichting van het statuut der burgerlijke weerstanders en werkweigeraars.

6. *Samenstelling van de controlecommissies en de controlecommissie van beroep voor werkweigeraars.* — Bij M. B. van 31 Augustus 1953 (Stbl. 17 September 1953, 5740) wordt de samenstelling van de controlecommissies en de commissie van beroep voor werkweigeraars bepaald.

7. *Samenstelling van de controlecommissies en de controlecommissie van beroep voor burgerlijke weerstanders.* — Bij K. B. van 31 Augustus 1953 (Stbl. 17 September 1953, 5741) wordt de samenstelling van de controlecommissies en de commissie van beroep voor burgerlijke weerstanders bepaald.

8. *Raden van beroep van het Korps Burgerlijke Veiligheid.* — *Samenstelling en procedure.* — Het M. B. van 7 September 1953 (Stbl. 17 September 1953, 5747) regelt de samenstelling van en de procedure voor de raden van beroep van het Korps Burgerlijke Veiligheid.

9. *Begroting.* — Bij wet van 27 Juli 1953 (Stbl. 28 en 29 September 1953, 6039) wordt de gewone begroting van Belgisch Congo en van Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1953 vastgesteld.

## II. BURGERLIJK RECHT.

### A. Zakenrecht

#### a. Roerende en onroerende goederen.

10. *Oorlogsschade.* — *Vergoedingscoëfficiënt.* — Bij K. B. van 25 Augustus 1953 (Stbl. 6 September 1953, 5445) wordt de integrale vergoedingscoëfficiënt welke van toepassing is voor de periode van 1 Juli 1953 tot en met 31 December 1953 in zake oorlogsschade aan woongebouwen op 4,80 vastgesteld.

11. *Oorlogsschade.* — De Wet van 31 Juli 1953 (Stbl. 13 September 1953, 5642) wijzigd de wetten van 1 October 1947 en 1 Augustus 1952 betreffende de herstelling der oorlogsschade aan private goederen en van de wet van 6 Januari 1950 betreffende de voorschotten op herstelvergoedingen voor oorlogsschade aan private goederen.

Een der voornaamste bepalingen der nieuwe wet is, dat de herstelvergoedingen met inbegrip van de er op betrekking hebbende vermeerderingen en aanvullingen, voor wat sommige categoriën van goederen betreft, in obligaties aan toonder worden uitgekeerd, behoudens bepaalde uitzonderingen. De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overgelegd besluit, de wijzen van uitbetaling, in obligaties en in specien van de op de andere categoriën van goederen betrekking hebbende vergoedingen. Onder bepaalde door de Minister van Wederopbouw en door de Minister van Financiën vast te stellen voorwaarden kunnen de

geteisterden de gehele of gedeeltelijke inkoop a pari van de hun toegekende obligaties bekomen.

De obligaties kunnen op verzoek van de belanghebbenden omgezet worden in effecten op naam en brengen intrest op tegen de door de Minister van Financiën voor elke uitgiftetranché bepaalde rentevoet.

Verder bepaalt de nieuwe wet dat de belanghebbenden kunnen vragen dat de uit deze wet voortvloeiende nieuwe beschikkingen toegepast zouden worden op de beslissingen gewezen of de akkoorden gesloten vóór haar inwerkingtreding, zulks bij ter post aangetekende brief gericht tot de provinciale directeur voor oorlogsschade die, in eerste aanleg, het akkoord gesloten of de beslissing gewezen heeft.

De termijn voor het indienen der aanvragen tot herziening verstrijkt één jaar na de bekendmaking in het Staatsblad van een besluit dat door de Koning zal worden genomen.

Dit besluit kan de herziening van ambtswege door de provinciale directeur voorschrijven.

12. *Oorlogsschade.* — *Wijze van uitbetaling der herstelvergoedingen.* — Het K. B. van 11 September 1953 (Stbl. 14 en 15 September 1953, 5684) bepaalt de wijze van uitbetaling in obligaties en in specien van de op sommige categoriën van goederen betrekking hebbende herstelvergoedingen met inbegrip van de daaraan verbonden vermeerderingen of aanvullingen.

13. *Oorlogsschade.* — *Uitgifte van obligatiën aan toonder.* — *Modaliteiten.* — Het K. B. van 15 September 1953 (Stbl. 20 September 1953, 5807) stelt de modaliteiten vast van de uitgifte van obligatiën aan toonder door de Zelfstandige Kas voor Oorlogsschade in uitvoering van de wet van 31 Juli 1953.

Er worden obligatiën aan toonder gecreëerd ten bedrage van 100.000 fr., 50.000 fr., 25.000 fr., 10.000 fr., 5.000 fr. en 1.000 fr. Deze obligatiën zijn aflosbaar met ingang van 1 October 1954 tot 1 October 1984.

De Zelfstandige Kas behoudt zich het recht voor te allen tijde over te gaan tot de vervroegde terugbetaling. De uitkering van de rentecoupons en de terugbetaling der obligatiën worden door de Staat gewaarborgd.

De rentecoupons zijn vrijgesteld van alle cedulaire belasting.

14. *Oorlogsschade.* — *Aflossing der obligatiën aan toonder.* — Krachtens M. B. van 15 September 1953 (Stbl. 20 September 1953, 5808) wordt de rente van de obligatiën aan toonder, afgeleverd tussen 1 October 1953 en 30 September 1954, op 5% bepaald. Bedoelde obligatiën zijn aflosbaar vanaf 1 October 1954 tot 1 October 1984 overeenkomstig een bij dit besluit gevoegde aflossingstabel-type.

#### b. Intellectuele rechten.

15. *Bescherming van kunst en letterkundige werken.* — Krachtens de wet van 27 Juli 1953 (Stbl. 17 September 1953, 5732) mogen de Belgen van 27 Augustus 1951 af, in hun eigen voordeel, de toepassing eisen van de bepalingen der Internationale overeenkomst voor de bescherming van kunst en letterkundige werken, gesloten te Brussel op 26 Juni 1948, in al de gevallen waar deze bepalingen gunstiger zijn dan de Belgische Wet tot bescherming van de kunst- en letterkundige werken.

### B. Verbintenissen en overeenkomsten

16. *Buitengewone huishuurwetten.* — Bij K. B. van

31 Augustus 1953 (Stbl. 3 September 1953, 5361) worden sommige gemeenten uitgesloten van de toepassing der wetten houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur, samengeordend op 10 Maart 1952, gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 29 December 1952 en van 15 Juli 1953.

Dit is het vierde K. B. ter zake.

17. *Buitengewone huishuurwetten.* — *Samenordening.* — Bij K. B. van 21 September 1953 (Stbl. 27 September 1953, 5999) worden de bepalingen van de wet van 15 Juli 1953, samengeordend met de samengeordende wetten van 10 Maart 1952 houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur, zoals die werden gewijzigd bij de wet van 29 December 1952.

### III. HANDELSRECHT.

18. *Wisselbrieven en orderbriefjes.* — De wet van 10 Augustus 1953 (Stbl. 5 September 1953, 5406) keurt de bij het Verdrag van Genève van 7 Juni 1930 gevoegde eenvormige wet op de wisselbrieven en de orderbriefjes eindelijk goed. De wet van 20 Mei 1872 op de wisselbrief en het orderbriefje wordt afgeschaft.

Verschiedene bepalingen van de eenvormige wet worden door andere vervangen terwijl er anderzijds nieuwe bepalingen aan worden toegevoegd. Voor de totstandkoming van deze wet waren meer dan 20 jaar nodig; het eerste Wetsontwerp dateert van 6 April 1933 (Parlementaire Bescheiden 1932-'33, Wetsontwerp nr 115.).

De eenvormige wet op de wisselbrieven en orderbriefjes, gewijzigd en aangevuld bij onderhavige wet, zal in extenso in het Staatsblad bekend gemaakt worden onder de benaming «Samengeordende wetten op de wisselbrief en het orderbriefje».

Zij zal alsdan nader worden besproken.

### IV. RECHTERLIJKE ORGANISATIE EN BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

19. *Gerechtskosten.* — *Honoraria van pleitbezorger.* — Bij K. B. van 28 Juli 1953 (Stbl. 3 September 1953, 5359) wordt het K. B. van 24 Mei 1933 betreffende het tarief der gerechtskosten in burgerlijke en handelszaken en het K. B. van 11 September 1929 tot uitvoering van de wet van 29 Juni 1929 betreffende de gerechtelijke bijstand en de toelating om kosteloos te procederen, gewijzigd.

De vergoedingen van pleitbezorgers, waaraan het Eerste Boek van het Tarief der gerechtskosten, bepaald bij K. B. van 24 Mei 1933 (Stbl. 28 Mei 1933) en vervangen door het Regentsbesluit van 23 Juni 1945 (Stbl. 15 Juli 1945) is gewijzigd, worden aanzienlijk verhoogd.

20. *Rechtspleging in verbreking.* — De wet van 20 Juni 1953 (Stbl. 5 September 1953, 5410) wijzigd de rechtspleging in verbreking.

De artikelen 5 en 8 van de wet van 25 Februari 1925 betreffende de rechtspleging in cassatie in burgerlijke zaken worden aangevuld, terwijl art. 18 eerste lid, art. 19 eerste lid en art. 20 derzelfde wet door andere bepalingen worden vervangen.

Twee nieuwe artikelen (art. 17bis en 17ter) worden in de wet van 25 Februari 1925 ingelast. Krachtens het nieuwe art. 17bis kan geen enkele grond van niet ontvankelijkheid, afgeleid uit een onregelmatigheid der vertegenwoordiging van de eisende partij of uit de ontstentenis van volmachten van een orgaan of van een lasthebber van die partij, ambtshalve worden aangevoerd, buiten het geval waarin die grond voortvloeien zou uit de miskenning van een regel van open-

bare orde. Geen enkele nietigheid van exploit of van akte van rechtspleging kan worden aanvaard, dan wanneer gebleken is dat zij aan de tegenpartij nadeel heeft berokkend.

Krachtens art. 17ter, moet het Openbaar Ministerie, indien het van oordeel is tegen de voorziening ambtshalve een grond van niet-ontvankelijkheid te moeten aanvoeren, afgeleid uit de miskenning van een regel die de openbare orde aanbelangt, aan de advocaten der betrokken partijen daarvan bericht geven bij een ter post aangetekende brief; die advocaten mogen over de ontvankelijkheid van de voorziening pleiten, zelfs nadat het Openbaar Ministerie is gehoord.

Titel XVI van het tweede deel van het reglement van 28 Juni 1738 betreffende de Rechtspleging die Zijne Majesteit in zijn raad wil nageleefd zien wordt opgeheven, evenals art. 58, laatste lid van de wet van 4 Augustus 1832 betreffende de inrichting van de rechterlijke orde.

De artikelen 423 tot 425 van het Wetboek van Strafvordering worden door andere bepalingen vervangen; art. 419 wordt opgeheven. (zie V° Strafrecht en Strafvordering n° 24).

De artikelen 27 en 28 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen worden door nieuwe bepalingen vervangen (zie V° Burgerlijke Rechtsvordering n° 21).

21. *Procedure in Cassatie.* — *Gebruik der talen.* — Bij de wet van 20 Juni 1953 (zie n° 20) die de rechtspleging in verbreking wijzigd, worden de artikelen 27 en 28 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen door andere bepalingen vervangen.

Indien de bestreden beslissing in het Frans of in het Nederlands werd gewezen, wordt de rechtspleging vóór het Hof van Verbreking gevoerd in de taal van die beslissing. Indien de bestreden beslissing in het Duits werd gewezen en indien de Cassatiememorie in dezelfde taal is opgesteld, verleent de eerste voorzitter zodra de voorziening is ingesteld of op het ogenblik der toebedeling van de zaak, een bevelschrift waarbij de taal wordt bepaald waarin de rechtspleging zal worden voortgezet.

De raadsheer-verslaggever mag de vertaling van al de stukken of van een deel ervan bevelen. (artikelen 27 en 27bis).

Luidens het nieuwe art. 28 worden de arresten van het Hof van Verbreking in het Nederlands en in het Frans gesteld; zij worden uitgesproken in de voor de rechtspleging voorgeschreven taal.

22. *Gerechtskosten.* — *Vergoeding van deurwaarders voor akten betreffende rechtsplegingen als bedoeld in de buitengewone huishuurwetten.* — Bij K. B. van 21 September 1953 (Stbl. 25 September 1953, 5945) wordt art. 32 van het regentsbesluit van 15 Februari 1946, betreffende het tarief van gerechtskosten in burgerlijke en handelszaken, de rechten en uitschotten van de deurwaarders door een nieuwe bepaling vervangen. Het maximum van de gegradueerde rechten toegekend voor de akten betreffende rechtsplegingen als bedoeld in de wetten houdende uitzonderingsbepalingen inzake huishuur is vastgesteld op 80 frank voor het vredegerrecht en op 150 frank in hoger beroep.

### V. STRAFRECHT EN STRAFVORDERING

23. *Vervolgung en bestraffing van misdrijven gepleegd door personen verbonden aan de basissen van het moederland in Afrika.* — De wet van 29 Juli 1953 (Stbl. 4 September 1953, 5382) regelt de vervolging en bestraffing van misdrijven wat betreft de basissen van het moederland in Afrika; zij wijzigd sommige

bepalingen van Titel II van het wetboek van strafrechtspleging voor het leger en kent aan de Gouverneur-generaal van Belgisch-Congo het recht toe de troepen en de middelen van de basissen op te eisen.

De wet maakt, voor wat betreft de toepassing der strafwetten en der Strafvordering, een onderscheid tussen de niet-inlandse personen (militairen of personen op gelijk welke wijze aan de basissen verbonden) en de inlandse personen en alnaargelang dat de misdrijven in Belgisch Congo, Ruanda-Urundi of daarbuiten worden gepleegd en de plaatsen waar de misdrijfplegers worden gevonden.

24. *Voorziening in Cassatie. — Overmaken van dossiers en memories.* — Bij de wet van 20 Juni 1953 (Stbl. 5 September 1953, 5410, zie n° 20) die de rechtspleging in verbreking wijzigt, worden artikelen 423 tot 425 van het Wetboek van Strafvordering gewijzigd.

Krachtens het nieuwe art. 423 maakt de griffier binnen de vijf dagen, die op het verstrijken van de termijn van 10 dagen — vereist voor de indiening der memories — de stukken van het proces, de verzoekschriften en de uitgifte van het arrest of vonnis over aan de magistraat belast met het Openbaar Ministerie. Deze magistraat (art. 424) maakt het dossier onverwijld over aan de Procureur-generaal bij het Hof van Verbreking, terwijl deze laatste hem overmaakt aan de griffier bij het Hof.

De eisers kunnen hun memoriën en stukken ook rechtstreeks aan de griffie van het Hof van Verbreking overmaken; de burgerlijke partij kan zulks echter alleen door de tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Verbreking.

Art. 419 Wetboek van Strafv., krachtens hetwelk de Burgerlijke partij die zich in Cassatie voorziet een expeditie van het arrest bij de stukken moest voegen, wordt opgeheven.

#### VI. ARBEIDSRECHT EN MAATSCHAPPELIJK HULPBETOON

25. *Zondagrust. — Wisselverrichtingen.* — Bij K. B. van 31 Juli 1953 (Stbl. 4 September 1953, 5389) wordt de regeling bepaald bij art. 4 van de wet van 17 Juli 1905 betreffende de Zondagrust in de Nijverheids- en handelsondernemingen ook toepasselijk verklaard op de ondernemingen die zich in de spoorwegstations en de luchthavens bezig houden met wisselverrichtingen.

Deze ondernemingen blijven om redenen van openbaar nut 's Zondags open.

26. *Wedden van de eerstaanzijnde klerken toegevoegd aan de gerechtelijke officieren bij de parketten.* — Bij M. B. van 10 Augustus 1953 (Stbl. 5 Sept. 1953, 5415) wordt het geldelijk statuut van de eerstaanzijnde klerken toegevoegd aan de gerechtelijke officieren bij de parketten vastgesteld.

Dit besluit treedt in werking op 1 Januari 1952.

27. *Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden onder Belgische vlag. — Rijkstoelage.* — Bij K. B. van 28 Februari 1953 (Stbl. 5 Sept. 1953, 5420) wordt een Rijkstoelage aan de sector verzekering tegen ziekte en invaliditeit van de Hulp- en Voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag, vastgesteld.

28. *Arbeidsbescherming. — Medisch onderzoek en toezicht in bepaalde bedrijven.* — Bij K. B. van 17 Juni 1953 (Stbl. 5 September 1953, 5426) wordt art. 133

van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming gewijzigd.

Een medisch toezicht wordt ingesteld op arbeiders die in bepaalde bedrijven werkzaam zijn (fabrieken van ceramiektegels enz.).

29. *Sociale zekerheid van Rijnvarenden.* — In het Stbl. van 6 September 1953 (5459) verscheen de officiële vertaling van het Administratief Accoord tot uitvoering van het Verdrag betreffende de sociale zekerheid van Rijnvarenden van 27 Juli 1950 (Goedgekeurd bij de wet van 11 Februari 1953, Stbl. 6 September 1953, 5459), en gesloten tussen België, Nederland, Duitsland, Frankrijk en Zwitserland.

Dit Administratief akkoord werd aangenomen op 23 Mei 1953.

30. *Minimum-lonen in de leerlooierij.* — Bij K. B. van 22 Juli 1953 (Stbl. 10 September 1953, 5547) worden bindend gemaakt de beslissingen van 6 Mei 1953 van het Nationaal Paritair Comité van het huiden- en lederbedrijf, betreffende de vaststelling van de minimumlonen in de leerlooierij en de koppeling van deze lonen aan het Indexcijfer der kleinhandelsprizen van het Rijk.

31. *Ondergrondse mijnarbeid. — Toekenning van premieën.* — Het K. B. van 31 Augustus 1953 (Stbl. 11 September 1953, 5603) kent aanvullende premieën toe aan de Belgische arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid en die voorheen nooit zodanige arbeid hebben verricht.

32. *Maatschappelijke Veiligheid van zeelieden ter koopvaardij.* — Bij K. B. van 9 September 1953 (Stbl. 12 September 1953, 5629), genomen in uitvoering van art. 3 van het wetsbesluit van 7 Februari 1945 betreffende de maatschappelijke veiligheid van de zeelieden ter koopvaardij (Stbl. 17 Februari 1945), wordt de loongrens verhoogd voor het berekenen van de bijdragen in de maatschappelijke zekerheid der zeelieden ter koopvaardij voor zover deze betrekking hebben op de ouderdoms- en overlevingspensioenen en de verzekering tegen ziekte en invaliditeit.

33. *Sociale zekerheid. — Overeenkomst tussen België, Frankrijk en Italië.* — De wet van 2 Juli 1953 (Stbl. 23 Sept. 1953, 5886) keurt de overeenkomst goed tussen België, Frankrijk en Italië tot uitbreiding en samenordering der toepassing op de onderhorigen der drie landen van de Belgische en Franse Wetgevingen betreffende de sociale zekerheid en van de Italiaanse Wetgeving betreffende de sociale verzekeringen en de familiale uitkeringen, ondertekend te Parijs op 19 Januari 1951.

34. *Verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit. — Oprichting van een commissie voor advies.* — Bij K. B. van 19 Sept. 1953 (Stbl. 24 Sept. 1953, 5929) wordt art. 62, lid 3, 4, 5 en 6 van het regentsbesluit van 21 Maart 1945 betreffende de organisatie van de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit door andere bepalingen vervangen. Er wordt een commissie van advies opgericht.

35. *Kinderbijslag voor loonarbeiders.* — Bij K. B. van 21 September 1953 (Stbl. 26 September 1953, 5984) genomen in uitvoering van art. 34 laatste lid van de geoorde wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders (wet van 27 Maart 1951, Stbl. 31 Maart 1951) wordt de termijn van 30 dagen, bepaald in art. 34 lid 1 derzelfde wetten, op 60 dagen gebracht.

## VII. NIJVERHEIDSRECHT

36. *Nationaal Mijnnstituut.* — Het K. B. van 10 Augustus 1953 (Stbl. 5 September 1953, 5416) wijzigd het K. B. van 18 December 1929, betreffende de samenstelling van de raad van beheer en het personeel van het Nationaal Mijnnstituut.

37. *Gebruik van electriciteit in ondergrondse werken en in bepaalde bovengrondse aanhorigheden.* — Het K. B. van 7 Augustus 1953 (Stbl. 6 September 1953, 5438) reglementeert het gebruik van de electriciteit in de ondergrondse werken en in bepaalde bovengrondse aanhorigheden van de mijnen, graverijen, en ondergrondse groeven.

## VIII. FISCAAL RECHT

38. *Inkomstenbelastingen.* — *Overeenkomst tussen België en de Verenigde Staten tot voorkoming van dubbele belasting en ontduiking van belastingen.* — De wet van 27 Juli 1953 (Stbl. 17 Sept. 5718) keurt de overeenkomst tussen België en de Verenigde Staten van Amerika tot voorkoming van dubbele belasting en van fiscale ontduiking in zake inkomstenbelastingen, ondertekend te Washington op 28 October 1948 en de aanvullende overeenkomst ondertekend te Washington op 9 September 1952, goed.

Zij regelt verder de uitvoering van deze overeenkomsten.

## IX. ECONOMISCH RECHT

39. *Instituut van Bedrijfsrevisoren.* — Bij de wet van 22 Juli 1953 (Stbl. 1953, 5322) wordt een Instituut der bedrijfsrevisoren opgericht. Dit Instituut, bekleed met rechtspersoonlijkheid, heeft ten doel: te waken voor de opleiding en te voorzien in de bestendige organisatie van een korps specialisten die bekwaam zijn de functie van bedrijfsrevisor te vervullen met al de vereiste waarborgen in zake bevoegdheid, onafhankelijkheid en beroepselijkheid.

De wet regelt de rechten en plichten der bedrijfsrevisoren, de voorwaarden waaraan de belanghebbenden moeten voldoen om als lid van het Instituut te worden erkend, alleen leden van het Instituut mogen de titel van bedrijfsrevisoren voeren. Betreffende hun aansprakelijkheid is het gemeen recht toepasselijk.

Verder is in de wet een hoofdstuk III gewijd aan het Beheer en de Werking van het Instituut.

Er is een Algemene Vergadering voorzien bestaande uit alle leden van het Instituut en een Raad, bestaande uit een voorzitter, een ondervoorzitter en twaalf leden door de Algemene Vergadering onder de leden gekozen. De Raad van het Instituut vertegenwoordigt het Instituut bij rechtshandelingen en rechtsvorderingen.

Terwijl Hoofdstuk IV handelt over de beroepsopleiding van de bedrijfsrevisoren, komt in Hoofdstuk V de discipline ter sprake.

Deze wordt uitgeoefend door de Raad; de procedure wordt, ingesteld, van ambtswege, op klacht van een belanghebbende of op een geschreven vordering van de de Procureur-Generaal. De betrokkene mag zich steeds laten bijstaan door een advocaat.

De tuchtstraffen kunnen zijn: de waarschuwing, de berisping, de schorsing voor ten hoogste één jaar en de schrapping. Beroep kan worden ingesteld tegen de beslissing van de Raad voor een commissie van beroep. Venbreking is eveneens mogelijk.

De wet voorziet verder een aantal strafbepalingen,

betreffende het zich onrechtmatig toeëigenen van de titel van bedrijfsrevisor en de ruchtbaarmaking door de bedrijfsrevisoren, de stagiaires en de in dienst der bedrijfsrevisoren zijnde personen van inlichtingen of feiten waarvan zij bij de uitoefening van hun ambt kennis hebben genomen.

Ten slotte zijn een aantal overgangsbepalingen voorzien, betrekking hebbend op de instelling van een voorlopige Raad, belast gedurende de eerste vier jaar met de leiding en de tucht van het Instituut, en de instelling van een aanvaardingscommissie, die over de toelating van personen als lid van het Instituut beslist.

40. *Leurhandel in verse vis.* — Het Ministerieel besluit van 14 Augustus 1953, (Stbl. 4 September 1953, 5386) wijzigd het M. B. van 15 Juni 1953 dat de voorwaarden vaststelt verbonden aan de afgifte van een kaart voor leurhandel in verse vis.

41. *Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.* — *Toelagen.* — Bij K. B. van 23 Juli 1953 (Stbl. 7 en 8 September 1953, 5488) wordt, mits bepaalde voorwaarden, een toelage verleend aan de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid tot dekking van het verlies aan financiële intresten, dat voor haar voortvloeit uit het feit dat zij kapitalen, bestemd tot het bevorderen van een investeringspolitiek, ter beschikking stelt van bepaalde nijverheden.

42. *Europese betalingsunie.* — Bij de wet van 27 Juli 1953 (Stbl. 11 September 1953, 5558) wordt het akkoord betreffende de oprichting van een Europese Betalingsunie, van de bijlagen A en B, van het additioneel protocol n° 1, op 19 September 1950 te Parijs ondertekend, van het additioneel protocol n° 3 ondertekend te Parijs op 11 Juli 1952, goedgekeurd.

De betalingsunie heeft ten doel, door middel van een multilateraal betalingssysteem, de verrekening te vergemakkelijken van alle transacties tussen de monetaire gebieden van de Verdragsluitende Partijen, welke, in de overeenstemming met hun respectieve maatregelen van deviezenpolitiek, door de bevoegde autoriteiten zijn goedgekeurd en, zodoende, de verdragsluitende Partijen te helpen de beslissingen van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, in zake de handelspolitiek en de vrijmaking van het handels- en dienstenverkeer uit te voeren.

43. *Diamantnijverheid.* — Het M. B. van 11 September 1953 (Stbl. 13 September 1953, 5653) wijzigd het M. B. van 12 September 1951, waarbij de aangifte van diamantvoorraden alsmede deze van sommige verichtingen betreffende de omloop van diamant verplicht wordt gemaakt.

44. *Oprichting van het Internationaal Rekencentrum.* — Bij de wet van 8 Juli 1953, 5758) wordt de overeenkomst tot oprichting van het Internationaal Rekencentrum en van de Bijlage ondertekend te Parijs op 6 December 1951 goedgekeurd.

Dit Rekencentrum is belast met het bevorderen en aanwenden van de moderne rekenmiddelen en met het uitvoeren van systematische en onverpoosde opzoekingen ter verbetering van die middelen. Het heeft een drievoudige taak: 1° de wetenschappelijke navorsing; 2° de opleiding; 3° het dienstbetoon in zake raadplegingen en berekeningen.

## BALIELEVEN

### OPENINGSVERGADERING VAN DE CONFERENTIE DER JONGE BALIE TE BRUGGE

De Conferentie der Jonge Balie te Brugge hield haar openingsvergadering op Maandag 26 October 1953, in de zaal van het Brugse Vrije ten Gerechtshove te Brugge.

In zijn openingswoord verwelkomde Mr W. Willems, voorzitter van de Conferentie, de heer F. Kesteloot, voorzitter van de Rechtbank; de heer J. Vossen, Procureur des Konings, alsmede de talrijke magistraten en leden van de Balie, die er aan gehouden hadden op deze eerste vergadering aanwezig te zijn. Na het doel en de werkzaamheden van de Conferentie te hebben belicht, verleende hij het woord aan Mr Jan De Tandt, welke in een zeer gesmaakte en belangwekkende feestrede handelde over «Schadevergoeding bij niet-afrekenbare voorlopige hechtenis».

Aan de hand van vergelijkende rechtsstudie betoogde spreker, dat in onze huidige strafrechtspleging de billijkheid als grondslag zou moeten dienen van nieuwe wettelijke bepalingen, welke een passende vergoeding zouden voorzien voor de tijdelijk aangehouden verdachte, wiens onschuld bewezen werd.

De heer Stafhouder L. Porta bedankte de spreker en legde de nadruk op twee nieuwe verwezenlijkingen van de Conferentie: ten eerste, het plechtig karakter dat aan de openingsvergadering werd gegeven, en ten tweede het feit dat voor de eerste maal in de annalen van de Conferentie de openingsrede door een lid van de eigen Balie gehouden werd, hetgeen navolging verdient.

Na dit officieel gedeelte waren de leden van de Conferentie verenigd aan de feesttafel in het Grand Hôtel du Sablon. Het gezellig feestmaal mocht de bekroning heten van een goed geslaagde dag.

## TIJDSCHRIFTEN

**Nederlands Juristenblad** - afl. 38 - 7 November 1953.

Mr H. Jansma: De Friese kwestie. — Mr W. J. Slagter: Reclamerecht en cessie. — Mr M. V. Polak: Het Canadese Hooggerechtshof over Quebec's verspreidingsverbod. — Mr J. W. van der Zanden: Het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — Eerst betalen, dan kwitantie.

**Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie** - nr 4320 - 7 November 1953.

Prof. Mr Ph. A. N. Houwing: De inhoud van de verbintenissen en de overmacht (V). — Prof. W. J. de Langen: De belastingprogressie en de wetenschap. — Mr A. G. Lubbers J.: Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Bewijs en verjaring III, slot).

**Journal des Tribunaux** - n° 3997 - 8 novembre 1953.

Charles Huberlant: Le conseil d'Etat et les compétences spéciales attribuées au pouvoir judiciaire. — Jurisprudence.

**Revue Française de Science Politique** - n° 3 - juillet-septembre 1953.

François Bourricaud: La sociologie du «leadership» et son application à la théorie politique. — Roger Labrousse: Hobbes et l'apologie de la monarchie. — Amédée Outrey: Histoire et principes de l'administration française des Affaires Etrangères (II). — Michèle Langrod: Les forces politiques au Brésil. — L. Krusius-Ahrenberg: Les partis et la situation politique actuelle en Finlande. — Sten Sparre Nilson: Aspects de la vie politique en Norvège. — Stanley Hoffmann: Une étude de sociologie politique en Suède. — Georges Goriély: L'opinion publique et le Plan Schuman. — Georges Vedel: Y a-t-il une Quatrième République? — J.-B. Duroselle: L'énigme soviétique.

**Revue du droit public et de la science politique** - n° 3 juillet-septembre 1953.

L. Lopez Rodo: Le pouvoir discrétionnaire de l'administration. Evolution doctrinale et jurisprudentielle. — Guy Héraud: Nature Juridique de la communauté Européenne d'après le projet de statut du 10 mars 1953.

## MEDEDELINGEN

### STATISTIEK DER KINDERAANNEMINGEN (\*) Jaar 1952

Uittreksel uit het «Statistisch Bulletin»,  
n° 9, September 1953.

De wet van 22 Maart 1940, die de artikelen 343 tot 360 van het Burgerlijk Wetboek wijzigt, heeft in aanzienlijke mate de voorwaarden, aan dewelke de kinderaanneming was onderworpen, verzacht.

De aanneming van een kind werd nog door het Burgerlijk Wetboek met wantrouwen gadeslagen, als een contract, afwijkend van de natuurlijke regelen der erfopvolging.

De voorwaarden om het contract te doen ontstaan, de formaliteiten vereist om het zijn volle waarde te geven, waren streng:

De aannemende moest minstens 50 jaar oud en 15 jaar ouder dan de aangenomen persoon zijn; hij mocht noch kind, noch wettig afstammeling hebben en moest aan de aangenomen persoon, gedurende minstens onafgebroken zes jaar zijner minderjarigheid, hulpmiddelen of zorgen verstrekt hebben.

De aangenomen persoon moest 21 jaar oud zijn, en was gehouden de toestemming van zijn vader en moeder te bekomen zo hij geen 25 jaar oud was.

De akte, verleden voor de vrederechter, moest bekrachtigd worden door de rechtbank van eerste aanleg en door het Hof van beroep.

De wet van 22 Maart 1940, die de belangen van de aangenomen personen en de gerechtvaardigde beweegredenen in aanmerking neemt, heeft hieraan volgende verzachtingen toegebracht:

De leeftijdsvoorwaarde, wat de aangenomen personen betreft, is opgeheven: ook een kind kan worden aangenomen. De toestemming van de ouders of van de wettelijke vertegenwoordiger is bij meerderjarigheid van de aangenomen persoon niet meer vereist.

De minimumleeftijd van de aannemende wordt op

35 jaar gebracht; voorafgaande hulpmiddelen of zorgen zijn niet meer onontbeerlijk.

De akte kan verleden worden, hetzij voor de vrede-rechter, hetzij voor de notaris; de homologatie door de rechtbank van eerste aanleg volstaat voor de geldigheid, terwijl het Hof van beroep slechts tussenkomt in geval van verhaal, op verzoekschrift, hetzij vanwege de contracterende partijen, hetzij vanwege de procureur des Konings.

Onderstaande tabel telt, per rekenjaar, de bekrachtigingen van aannemingen, uitgesproken door de rechtbanken van eerste aanleg, rekening houdend met:

Wat betreft de aannemende personen: de alleenstaande aanneming per geslacht, de aanneming door echtgenoten.

Wat betreft de aangenomen personen: hun geslacht en hun leeftijd.

Deze gegevens waren voorheen gepubliceerd in de «Gerechtelijke Statistiek van België».

(\*) Te lezen in het *Statistisch Bulletin*, 30e jaargang, nr 7, Juli 1944, blz. 222 en volg.: «Een statistiek der kinderaannemingen van 1931 tot 1942.»

## Door de rechtbanken van eerste aanleg bekrachtigde kinderaannemingen — Jaar 1952

| ARRONDISSEMENTEN                         | AANNEMENDE |         |             |        | AANGENOMEN               |         |                                           |         |                                                 |         |                                               |         |                            |         |                                  |                                   |                                    |
|------------------------------------------|------------|---------|-------------|--------|--------------------------|---------|-------------------------------------------|---------|-------------------------------------------------|---------|-----------------------------------------------|---------|----------------------------|---------|----------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|
|                                          | Mannen     | Vrouwen | Echtgenoten | Totaal | min dan<br>5 jaar<br>oud |         | van 5 tot<br>minder<br>dan 10<br>jaar oud |         | van 10<br>tot min-<br>der dan<br>16 jaar<br>oud |         | van 16<br>tot<br>minder<br>dan 21<br>jaar oud |         | meer dan<br>21 jaar<br>oud |         | Totaal<br>der<br>aangenomenen    |                                   |                                    |
|                                          |            |         |             |        | Jongens                  | Meisjes | Jongens                                   | Meisjes | Jongens                                         | Meisjes | Jongens                                       | Meisjes | Mannen                     | Vrouwen | van het<br>mannelijk<br>geslacht | van het<br>vrouwelijk<br>geslacht | van de 2<br>geslacht-<br>ten samen |
|                                          |            |         |             |        |                          |         |                                           |         |                                                 |         |                                               |         |                            |         |                                  |                                   |                                    |
| I                                        | 2          | 3       | 4           | 5      | 6                        | 7       | 8                                         | 9       | 10                                              | 11      | 12                                            | 13      | 14                         | 15      | 16                               | 17                                | 18                                 |
| Brussel .....                            | 79         | 41      | 43          | 163    | 22                       | 20      | 30                                        | 19      | 22                                              | 7       | 9                                             | 3       | 29                         | 32      | 102                              | 81                                | 183                                |
| Leuven .....                             | 5          | 15      | 5           | 25     | —                        | 1       | 3                                         | 1       | 2                                               | 2       | 1                                             | 1       | 8                          | 11      | 14                               | 16                                | 30                                 |
| Nijvel .....                             | 3          | 6       | 6           | 15     | 2                        | —       | 3                                         | —       | 3                                               | —       | —                                             | —       | 4                          | 4       | 12                               | 4                                 | 16                                 |
| Antwerpen .....                          | 28         | 7       | 17          | 52     | 9                        | 6       | 4                                         | 5       | 4                                               | 9       | 2                                             | 7       | 9                          | 9       | 28                               | 36                                | 64                                 |
| Mechelen .....                           | 5          | 4       | 7           | 16     | 2                        | 2       | 5                                         | —       | 2                                               | 2       | 1                                             | —       | 3                          | 2       | 13                               | 6                                 | 19                                 |
| Turnhout .....                           | 2          | —       | 2           | 4      | —                        | —       | —                                         | 2       | 1                                               | —       | —                                             | —       | —                          | 1       | 1                                | 3                                 | 4                                  |
| Bergen .....                             | 25         | 7       | 7           | 39     | 5                        | 15      | 4                                         | 3       | 6                                               | 1       | 1                                             | 2       | 4                          | 4       | 20                               | 25                                | 45                                 |
| Charleroi .....                          | 26         | 14      | 18          | 58     | 15                       | 10      | 4                                         | 11      | 2                                               | 3       | 2                                             | 1       | 3                          | 19      | 26                               | 44                                | 70                                 |
| Doornik .....                            | 8          | 8       | 8           | 24     | 1                        | —       | 5                                         | 4       | 3                                               | 5       | 2                                             | 1       | 2                          | 6       | 13                               | 16                                | 29                                 |
| Gent .....                               | 8          | 7       | 16          | 31     | 5                        | 4       | 5                                         | 5       | 2                                               | 5       | —                                             | 2       | 3                          | 6       | 15                               | 22                                | 37                                 |
| Oudenaarde .....                         | 4          | 3       | 3           | 10     | 1                        | 1       | 3                                         | —       | 1                                               | —       | —                                             | —       | 2                          | 4       | 7                                | 5                                 | 12                                 |
| Brugge .....                             | 4          | 3       | 5           | 12     | —                        | 1       | 2                                         | 1       | —                                               | 1       | 1                                             | —       | 2                          | 6       | 5                                | 9                                 | 14                                 |
| Kortrijk .....                           | 3          | 5       | 5           | 13     | 1                        | —       | —                                         | 2       | 1                                               | 1       | —                                             | —       | 4                          | 7       | 6                                | 10                                | 16                                 |
| Veurne .....                             | 6          | 3       | 7           | 16     | 2                        | 5       | 3                                         | 6       | 2                                               | 3       | —                                             | —       | 2                          | 3       | 9                                | 17                                | 26                                 |
| Ieper .....                              | 2          | 2       | 3           | 7      | —                        | 2       | —                                         | —       | —                                               | —       | —                                             | 1       | 4                          | 4       | 4                                | 7                                 | 11                                 |
| Luik .....                               | 1          | 4       | 2           | 7      | —                        | 1       | 1                                         | —       | —                                               | —       | —                                             | 3       | 6                          | 2       | 7                                | 6                                 | 13                                 |
| Luik .....                               | 34         | 14      | 23          | 71     | 5                        | 13      | 11                                        | 12      | 8                                               | 8       | 2                                             | 6       | 12                         | 9       | 38                               | 48                                | 86                                 |
| Hoei .....                               | 9          | 8       | 6           | 23     | 1                        | 3       | 2                                         | 2       | 5                                               | 1       | 1                                             | 2       | 5                          | 5       | 14                               | 13                                | 27                                 |
| Verviers .....                           | 3          | 7       | 12          | 22     | 1                        | 4       | 4                                         | —       | 2                                               | 2       | 1                                             | —       | 5                          | 3       | 13                               | 9                                 | 22                                 |
| Tongeren .....                           | 3          | 2       | 4           | 9      | 1                        | 2       | —                                         | 3       | 1                                               | 1       | —                                             | 2       | 1                          | —       | 3                                | 8                                 | 11                                 |
| Hasselt .....                            | 5          | 1       | 7           | 13     | 4                        | 3       | 1                                         | —       | 1                                               | —       | 1                                             | —       | 4                          | —       | 11                               | 3                                 | 14                                 |
| Aarlen .....                             | 1          | 3       | 1           | 5      | —                        | 1       | —                                         | 1       | —                                               | —       | 1                                             | —       | —                          | 2       | 1                                | 4                                 | 5                                  |
| Marche-en-Famenne ...                    | 2          | 2       | —           | 4      | 2                        | 1       | —                                         | —       | —                                               | —       | —                                             | —       | 1                          | —       | 3                                | 1                                 | 4                                  |
| Neufchâteau .....                        | —          | 3       | —           | 3      | —                        | —       | —                                         | —       | —                                               | 1       | —                                             | 1       | —                          | 1       | —                                | 3                                 | 3                                  |
| Namen .....                              | 11         | 3       | 4           | 18     | 2                        | 3       | 3                                         | 4       | 1                                               | 1       | —                                             | —       | 3                          | 2       | 9                                | 10                                | 19                                 |
| Dinant .....                             | 4          | 5       | 4           | 13     | 1                        | 3       | 1                                         | —       | —                                               | 2       | 1                                             | —       | 2                          | 3       | 5                                | 8                                 | 13                                 |
| Per rechtsgebied van<br>Hof van Beroep : |            |         |             |        |                          |         |                                           |         |                                                 |         |                                               |         |                            |         |                                  |                                   |                                    |
| Brussel .....                            | 181        | 102     | 113         | 396    | 56                       | 54      | 58                                        | 45      | 35                                              | 29      | 18                                            | 15      | 62                         | 88      | 229                              | 231                               | 460                                |
| Gent .....                               | 28         | 27      | 41          | 96     | 9                        | 14      | 14                                        | 14      | 6                                               | 10      | 1                                             | 6       | 23                         | 32      | 53                               | 76                                | 129                                |
| Luik .....                               | 72         | 48      | 61          | 181    | 17                       | 33      | 22                                        | 22      | 18                                              | 16      | 7                                             | 11      | 33                         | 25      | 97                               | 107                               | 204                                |
| Het Rijk :                               | 281        | 177     | 215         | 673    | 82                       | 101     | 94                                        | 81      | 59                                              | 55      | 26                                            | 32      | 118                        | 145     | 379                              | 414                               | 793                                |

### Samenvatting

Totalen voor het Rijk  
in:

| 1951 ..... | 285 | 176 | 237 | 698 | 90  | 117 | 83 | 80 | 51 | 56 | 36 | 42 | 139 | 130 | 399 | 425 | 824 |  |  |
|------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|----|----|----|----|----|----|-----|-----|-----|-----|-----|--|--|
| 1950 ..... | 296 | 184 | 211 | 691 | 111 | 115 | 80 | 76 | 40 | 39 | 50 | 33 | 110 | 143 | 391 | 406 | 797 |  |  |
| 1949 ..... | 271 | 212 | 251 | 734 | 116 | 108 | 58 | 62 | 63 | 56 | 41 | 41 | 135 | 155 | 413 | 422 | 835 |  |  |
| 1948 ..... | 281 | 217 | 278 | 776 | 117 | 128 | 61 | 72 | 43 | 52 | 52 | 41 | 161 | 161 | 434 | 454 | 888 |  |  |
| 1947 ..... | 295 | 247 | 242 | 784 | 106 | 120 | 53 | 57 | 52 | 52 | 40 | 38 | 208 | 166 | 460 | 433 | 893 |  |  |
| 1946 ..... | 296 | 270 | 260 | 826 | 95  | 110 | 65 | 73 | 44 | 52 | 47 | 52 | 211 | 187 | 462 | 474 | 936 |  |  |
| 1945 ..... | 198 | 194 | 210 | 602 | 58  | 97  | 51 | 47 | 32 | 43 | 32 | 46 | 135 | 155 | 308 | 388 | 696 |  |  |